

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

**Κεντρική Επιτροπή Απλούστευσης
Διαδικασιών (ΚΕΑΔ)**

Έκθεση

**σχετικά με την Απλούστευση των Διαδικασιών
Παροχής Υπηρεσιών προς Αλλοδαπούς από
χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης:
Έκδοση και Ανανέωση Αδειών Διαμονής**

**Με την υποστήριξη του Τεχνικού Συμβούλου της ΚΕΑΔ,
Ένωση Εταιρειών REMACO Α.Ε. & PRISMA Ε.Π.Ε.**

04/06/2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	3
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	4
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1.1 ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ Κ.Ε.Α.Δ.	9
1.2 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	10
1.3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ: ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	12
2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	14
2.1 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	14
2.2 ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	14
3 ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	20
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	20
3.2 ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	20
3.2.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	20
3.2.2 ΔΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	22
3.2.3 ΣΤΑΔΙΑ, ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ, ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ	24
3.2.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	24
3.2.3.2 ΣΤΑΔΙΑ, ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ	28
3.2.3.3 ΧΡΟΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ, ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ	29
3.2.4 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	33
3.2.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	34
3.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ	36
3.3.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	36
3.3.2 ΔΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	36
3.3.2.1 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ	36
3.3.2.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ	39
3.3.3 ΣΤΑΔΙΑ, ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ, ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ	39
3.3.4 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	42
3.3.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	43
4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ	45
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	51
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	53
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. ΒΑΣΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	55

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Κ.Ε.Α.Δ.	Κεντρική Επιτροπή Απλούστευσης Διαδικασιών
ΥΠ.ΕΣ.	Υπουργείο Εσωτερικών
ΥΠ.ΟΙ.Ο.	Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
Κ.Ε.Π.	Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών
Δ.Α.Ε.Μ.	Δήμος Αθηναίων Επιχείρηση Μηχανογράφησης
Ι.ΜΕ.ΠΟ.	Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής
Ο.Κ.Ε.	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
ΕΛ.ΑΣ.	Ελληνική Αστυνομία
Ο.Α.Ε.Δ.	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
Ι.Κ.Α.	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Δ.Ο.Υ.	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Η παρούσα Έκθεση παρουσιάζει τις διαπιστώσεις και τις προτάσεις της ΚΕΑΔ (Κεντρική Επιτροπή Απλούστευσης Διαδικασιών) για τις διαδικασίες έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής για τους αλλοδαπούς προερχόμενους από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πλειονότητα των οποίων αφορά μετανάστες, κυρίως από Βαλκανικές χώρες και χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Πρόκειται για ένα μεγάλο πληθυσμό που προσεγγίζει το 1.000.000 άτομα, περιλαμβανομένων και των παράνομων μεταναστών και σε αυτόν τον πληθυσμό εστιάζεται η Έκθεση.

Ειδικότερα, για τον πληθυσμό αυτόν, η Έκθεση αναφέρεται σε 6 τύπους αδειών διαμονής και 13 ειδικότερες κατηγορίες αδειών, που επελέγησαν από την ΚΕΑΔ με κριτήριο το πλήθος των μεταναστών που χρησιμοποιούν τις σχετικές διαδικασίες και την σοβαρότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Η Έκθεση μελετά τις πάγιες διαδικασίες έκδοσης αδειών διαμονής που αφορούν τους νόμιμα διαμένοντες στην χώρα μετανάστες, αλλά δεν εξετάζει τις κατά καιρούς διαδικασίες νομιμοποίησης μεταναστών που βρίσκονται παράνομα στην χώρα.

Στο αντικείμενο της Έκθεσης δεν περιλαμβάνονται οι περιπτώσεις των ομογενών και των παλιννοστούντων για τους οποίους ισχύουν ειδικότερες διατάξεις, ούτε και των αιτούντων άσυλο. Επίσης η Έκθεση δεν επιλαμβάνεται με τα θέματα ιθαγένειας και τις διαδικασίες πολιτογράφησης, με εξαίρεση την αναφορά στα τέκνα των μεταναστών που έχουν γεννηθεί, μεγαλώσει και παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα και το καθεστώς διαμονής τους στην χώρα τους μετά την ενηλικίωσή τους.

Η Έκθεση δεν εξετάζει τις βασικές αρχές των διατάξεων του θεσμικού πλαισίου που εκφράζουν την εθνική πολιτική στον τομέα της μετανάστευσης και την ανάγκη περιορισμού της μετανάστευσης και διασφάλισης της δημόσιας ασφάλειας. Επικεντρώνεται όμως στις διαδικασίες εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου και στο οργανωτικό σχήμα έκδοσης των αδειών διαμονής, στοιχεία που προσδιορίζουν: α) το επίπεδο ποιότητας εξυπηρέτησης των μεταναστών, και β) το διοικητικό βάρος των εμπλεκόμενων δημόσιων υπηρεσιών.

Επισημαίνεται ότι η Έκθεση δεν αναλύει τα οικονομικά, κοινωνικά, και πολιτισμικά προβλήματα και τα προβλήματα διακρίσεων που αντιμετωπίζουν πολλοί μετανάστες και το γενικότερο ζήτημα της ένταξής τους στην Ελληνική κοινωνία, που αποτελεί κεντρικό στόχο της εθνικής μεταναστευτικής πολιτικής, θίγει όμως έμμεσα τα προβλήματα αυτά, δεδομένου ότι οι διαδικασίες έκδοσης των αδειών διαμονής και η ποιότητα εξυπηρέτησης των μεταναστών από τις δημόσιες υπηρεσίες συμβάλλουν στην ένταξή τους στην Ελληνική κοινωνία.

Η καταγραφή και αξιολόγηση των διαδικασιών έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής και οι προτάσεις που υποβάλλονται από την ΚΕΑΔ, βασίζονται στις διαβουλεύσεις που διεξήχθησαν με εκπροσώπους αρμόδιων δημόσιων υπηρεσιών και κοινωνικών εταίρων (Υπουργείο Εσωτερικών, Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Ελληνική Αστυνομία, Περιφερειακή Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Δυτικής Αττικής και Πειραιώς, Υπηρεσία Μετανάστευσης Δήμου Αθηναίων, Συνήγορος του Πολίτη, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Φόρουμ Μεταναστών), και στην μελέτη που διεξήγαγε ο Τεχνικός Σύμβουλος της ΚΕΑΔ και στη συνεργασία του με τις εμπλεκόμενες δημόσιες υπηρεσίες.

Τα αποτελέσματα της μελέτης, όπως οριστικοποιήθηκαν από την ΚΕΑΔ, παρουσιάζονται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 3 της Έκθεσης, όπου καταγράφονται η ισχύουσα κατάσταση, οι διαπιστώσεις σε ότι αφορά παθογένειες και δυσλειτουργίες, και οι προτάσεις απλούστευσης και βελτιώσεων της ΚΕΑΔ. Τα συμπεράσματα της μελέτης και τα αναμενόμενα από την εφαρμογή των προτάσεων της μελέτης οφέλη παρουσιάζονται στα Κεφάλαια 4 και 5.

Τα προβλήματα που διαπιστώθηκαν από την καταγραφή και αξιολόγηση της ισχύουσας κατάστασης και οι προτάσεις στις οποίες κατέληξε η ΚΕΑΔ εντάσσονται σε 6 ενότητες θεμάτων ως εξής:

α. Θεσμικό πλαίσιο

Βασική διαπίστωση της ΚΕΑΔ είναι ότι το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών, παρά τις βελτιώσεις που έχουν επιχειρηθεί με διαδοχικές νομοθετικές ρυθμίσεις, εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και ασάφεια διαχείρισης ορισμένων περιπτώσεων, και ότι οι διαδικασίες εφαρμογής του επιβαρύνονται από τις συνεχείς μεταβολές για την αντιμετώπιση νέων προβλημάτων και για την περιοδική εφαρμογή ρυθμίσεων νομιμοποίησης παράνομα διαμενόντων στην χώρα αλλοδαπών, αλλά και από προβλήματα οργάνωσης και λειτουργίας των αρμόδιων υπηρεσιών, με τελικό αποτέλεσμα την χαμηλή ποιότητα του επιπέδου εξυπηρέτησης των μεταναστών, υψηλό φόρτο εργασίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.

Για την άμβλυνση των προβλημάτων αυτών η ΚΕΑΔ προτείνει συγκεκριμένες ρυθμίσεις, με τις οποίες βελτιώνεται το επίπεδο εξυπηρέτησης των μεταναστών και μειώνεται ο φόρτος εργασίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, χωρίς να θίγονται οι βασικές αρχές του θεσμικού πλαισίου και οι στόχοι της εθνικής πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης. Βασικές προτάσεις της ΚΕΑΔ αποτελούν:

- Η βεβαίωση κατάθεσης πλήρους αίτησης, σε όλη την διάρκεια της ισχύος της, να επιτρέπει την έξοδο και επανείσοδο στην χώρα χωρίς προηγούμενη άδεια.
- Η θεώρηση εισόδου να επέχει θέση άδειας διαμονής.
- Η ύπαρξη σύμβασης εργασίας να μην αποτελεί προϋπόθεση ανανέωσης της άδειας διαμονής για εξαρτημένη εργασία ή εργασία παροχής υπηρεσιών ή έργου.
- Η συγχώνευση των αδειών για εξαρτημένη εργασία και για παροχή υπηρεσιών ή έργου σε μία ενιαία άδεια.
- Η κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

β. Δομή, στελέχωση και λειτουργία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών

Ως βασικό πρόβλημα, εντοπίστηκε η αναποτελεσματική λειτουργία των διαδικασιών υποδοχής, όπου οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν την αίτηση και τα δικαιολογητικά για την έκδοση ή ανανέωση της άδειας διαμονής, την οποία έχουν αναλάβει οι Δήμοι. Σημαντικό πρόβλημα για τις υπηρεσίες των Δήμων αλλά και για τις υπηρεσίες των Περιφερειών, οι οποίες έχουν την αρμοδιότητα έκδοσης των αδειών, αποτελούν επίσης οι ελλείψεις στελέχωσης σε ότι αφορά τον αριθμό των υπηρετούντων, τα προσόντα τους και κυρίως την εργασιακή τους σχέση, δεδομένου ότι η πλειονότητα του προσωπικού των υπηρεσιών αυτών είναι συμβασιούχοι. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού η ΚΕΑΔ προτείνει:

- **Ως άμεσο μέτρο** την ανάθεση των υπηρεσιών υποδοχής στα ΚΕΠ σε συνδυασμό με την στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών των Περιφερειών με το απαραίτητο μόνιμο προσωπικό. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται το πλεονέκτημα της τοπικής πρόσβασης στους ενδιαφερόμενους, εξασφαλίζεται ο απαραίτητος επαγγελματισμός και ποιότητα υπηρεσιών, ενισχύεται η διαφάνεια, και αντιμετωπίζεται με τον αποτελεσματικό προέλεγχο το φαινόμενο των ελλειψών φακέλων που αποτελεί βασικό πρόβλημα στο ισχύον καθεστώς.
- **Μεσοπρόθεσμα, σε χρονικό ορίζοντα 3-4 χρόνων**, την εξέταση της δυνατότητας δημιουργίας ειδικού φορέα μετανάστευσης υπαγόμενου στο ΥΠ.ΕΣ., με τοπικές υπηρεσίες, με στόχο την άμεση επί τόπου έκδοση των αδειών διαμονής, στις περιπτώσεις που κατατίθεται πλήρης φάκελος

δικαιολογητικών και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας, εφόσον εξασφαλισθούν οι απαραίτητες υποδομές, οργάνωση, τεχνικά μέσα και στελέχωση του νέου φορέα, σε συνδυασμό με την λειτουργία των ΚΕΠ για απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές.

γ. Βήματα διαδικασίας, προϋποθέσεις, δικαιολογητικά

Ως βασικά προβλήματα εντοπίστηκαν:

- Προϋποθέσεις για την έκδοση της άδειας που δεν δικαιολογούνται και δικαιολογητικά που μπορεί να καταργηθούν ή είναι ήδη διαθέσιμα στις αρμόδιες υπηρεσίες ή μπορεί να αναζητηθούν από αυτές.
- Πάρα πολύ χρονοβόρα και περιττά βήματα διαδικασίας, ιδιαίτερα για την έγκριση μετακλήσεων για εξαρτημένη εργασία.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών η ΚΕΑΔ προτείνει:

- Την κατάργηση της απαίτησης προσκόμισης δικαιολογητικών ή πληροφοριών που ήδη διαθέτει η αρμόδια υπηρεσία ή που μπορεί να επιδειχθούν στην υπηρεσία (π.χ. η ισχύουσα άδεια διαμονής, το βιβλιάριο υγείας, κλπ), την κατάργηση του διαβιβαστικού της αίτησης, την ενσωμάτωση στην αίτηση τυχόν υπευθύνων δηλώσεων, κλπ.
- Την δραστική απλούστευση της διαδικασίας για την έγκριση μετακλήσεων για εξαρτημένη εργασία.

δ. Χρόνοι έκδοσης και ισχύος των αδειών, χρηματικά παράβολα και πρόστιμα

Ως βασικά προβλήματα εντοπίστηκαν:

- Οι σημαντικές καθυστερήσεις, έως 12 ή περισσότερους μήνες, για την διεκπεραίωση της διαδικασίας έκδοσης των αδειών, έναντι της προβλεπόμενης για την πλειονότητα των αδειών προθεσμίας των 3 μηνών.
- Υπερβολικές προθεσμίες, που φθάνουν ή ξεπερνούν τους 12 μήνες, για ορισμένες κατηγορίες αδειών, όπως για την έγκριση των μετακλήσεων για εξαρτημένη εργασία και την έκδοση των αδειών οικογενειακής επανένωσης.
- Η μικρή διάρκεια ισχύος των αδειών, που αυξάνει τον φόρτο των αρμόδιων υπηρεσιών.
- Η προϋπόθεση πιστοποιητικού ελληνομάθειας για την άδεια διαμονής του επί μακρόν διαμένοντος, ενώ δεν προβλέπεται από την σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία ούτε τίθεται για την άδεια διαμονής αόριστης διάρκειας.
- Υψηλά χρηματικά παράβολα και πρόστιμα που δεν δικαιολογούνται από το αναμενόμενο όφελος ούτε από τις οικονομικές δυνατότητες των μεταναστών.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών η ΚΕΑΔ προτείνει:

Για τους **χρόνους έκδοσης** των αδειών:

- Ως **άμεσα μέτρα**, με την προϋπόθεση ανάθεσης των υπηρεσιών υποδοχής στα ΚΕΠ και εφόσον υποβάλλεται πλήρης φάκελος και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας, τα εξής:
 - ✓ Την μείωση της προθεσμίας έκδοσης των αδειών από 3 σε 1,5 μήνες.
 - ✓ Την μείωση της προθεσμίας έκδοσης των αδειών οικογενειακής επανένωσης από 11 μήνες σε 4 μήνες.
 - ✓ Την μείωση του χρόνου έγκρισης των μετακλήσεων για εξαρτημένη εργασία από 12 σε 3 μήνες.

- ✓ Την θεσμοθέτηση εύλογων προθεσμιών για όλους τους τύπους αδειών, περιλαμβανομένων και αυτών που εκδίδονται από το ΥΠ.ΕΣ.
- ✓ Την θέσπιση των προθεσμιών διεκπεραίωσης των διαδικασιών έκδοσης και ανανέωσης αδειών ως αποκλειστικών.
- **Μεσοπρόθεσμα**, και με την προϋπόθεση σύστασης ειδικού φορέα μετανάστευσης, την άμεση, επιτόπου έκδοση των αδειών, εφόσον υποβάλλεται πλήρης φάκελος και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας.

Για τα **παράβολα και πρόστιμα** την επανεξέταση του ύψους τους, με κριτήρια όχι μόνο δημοσιονομικά αλλά και κοινωνικά και την κατάργηση ή μείωσή τους λαμβάνοντας υπόψη τις χαμηλές οικονομικές δυνατότητες της πλειοψηφίας των μεταναστών και ειδικότερα:

- Για τις άδειες ανάπτυξης επενδυτικής δραστηριότητας, κατάργηση όλων των παραβόλων και προστίμων.
- Για όλους τους άλλους τύπους αδειών, διατήρηση του ισχύοντος ύψους του παραβόλου για την έκδοση της αρχικής άδειας, μείωση του παραβόλου για την ανανέωση της άδειας στο ήμισυ του παραβόλου της αντίστοιχης αρχικής άδειας, και μείωση του προστίμου για παραβίαση της υποχρέωσης δήλωσης αλλαγής των προσωπικών στοιχείων σε 50 €.

ε. Ηλεκτρονική πληροφορική υποδομή

Στο ΥΠ.ΕΣ. λειτουργεί ένα πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης των αιτημάτων των μεταναστών, με πανελλαδική κάλυψη. Παρέχει υπηρεσίες σε 485 Δήμους και σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Το πληροφοριακό σύστημα υποστηρίζεται από ένα καλά στελεχωμένο και αποτελεσματικό Help desk. Εκτιμάται ότι η λειτουργία του συστήματος είναι ικανοποιητική, με ορισμένα προβλήματα διαλειτουργικότητας και πληροφόρησης

Για την εν γένει βελτίωση και ανάπτυξη του συστήματος η ΚΕΑΔ προτείνει:

- Την άμεση επέκταση και στους υπόλοιπους Δήμους της χώρας, με προτεραιότητα σε εκείνους με μεγάλο φόρτο μεταναστών.
- Την ενεργοποίηση της on-line σύνδεσης μεταξύ Δήμων και Περιφερειών.
- Την ενεργοποίηση της δια-περιφερειακής πληροφόρησης, όπου η κάθε Περιφέρεια θα έχει πρόσβαση στα στοιχεία των άλλων Περιφερειών.
- Την βελτίωση του συστήματος αναφορών και πληροφόρησης.
- Την δυνατότητα ενημέρωσης και μέσω αυτόματου τηλεφωνικού συστήματος για την εξέλιξη της άδειας διαμονής.
- Την αυτόματη αποστολή, μέσω του πληροφορικού συστήματος, ενημερωτικής επιστολής στον ενδιαφερόμενο.
- Την δημιουργία ειδικής δικτυακής πύλης για τον τομέα της μετανάστευσης με πληροφοριακό υλικό και δυνατότητα κεντρικής παρακολούθησης της πορείας των υποθέσεων.
- Την διερεύνηση της δυνατότητας ταυτοποίησης των στοιχείων των μεταναστών με βιομετρικά στοιχεία.
- Την επιτάχυνση της διασύνδεσης του συστήματος με άλλα συστήματα του Δημοσίου Τομέα, όπως π.χ. του ΙΚΑ.

στ. Πληροφόρηση

Ως βασικό πρόβλημα εντοπίστηκε έλλειμμα πληροφόρησης προερχόμενο από:

- Την απουσία πληροφοριακού υλικού για την διαδικασία, τις προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά που προβλέπονται για την έκδοση και ανανέωση των αδειών διαμονής.
- Την μορφή του προτύπου της αίτησης το οποίο είναι κοινό για όλες τις κατηγορίες αδειών.
- Τις δυσχέρειες επικοινωνίας με τις υπηρεσίες λόγω ελλιπούς γνώσης Ελληνικής γλώσσας και του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου πολλών μεταναστών.

Για την αντιμετώπιση του ελλείμματος πληροφόρησης, η ΚΕΑΔ προτείνει:

- Την αντικατάσταση της κοινής αίτησης με αιτήσεις για κάθε άδεια ή για ομοειδείς κατηγορίες άδειας και την διάθεση της αίτησης σε Ελληνική και ξενόγλωσση μορφή για τις κυριότερες γλώσσες των μεταναστών.
- Την παραγωγή και διάθεση πληροφοριακού υλικού σε Ελληνική και ξενόγλωσση μορφή (για τις κυριότερες γλώσσες των μεταναστών) με εύληπτες οδηγίες για κάθε μια από τις κατηγορίες άδειας διαμονής.
- Την διάθεση όλου του σχετικού πληροφοριακού υλικού από το διαδίκτυο μέσω της προτεινόμενης ειδικής δικτυακής πύλης για τον τομέα της μετανάστευσης.
- Την ενίσχυση των μεγαλύτερων υπηρεσιών υποδοχής με ξενόγλωσσο προσωπικό.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ Κ.Ε.Α.Δ.

Η Κεντρική Επιτροπή Απλούστευσης Διαδικασιών (ΚΕΑΔ) συστήθηκε στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών με το άρθρο 10 του Ν. 3242/2004 (ΦΕΚ 102 Α', 24-5-2004).

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 10, όπως αυτές αναλύονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της ΚΕΑΔ (Απόφαση αριθ. ΔΙΑΔΠ/Ε/6596 /31-3-2005 Υπουργού Εσωτερικών η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα –μεταξύ άλλων- να εξετάζει περίπλοκες και πολύπλοκες νομοθετικές και διοικητικές διαδικασίες που δημιουργούν πρόσθετα οικονομικά, διοικητικά και κοινωνικά βάρη στους πολίτες και τις επιχειρήσεις και να επεξεργάζεται και προτείνει πρόσφορες οργανωτικές δομές για την υποστήριξη και καλή εφαρμογή της πολιτικής της απλούστευσης.

Η Επιτροπή επεξεργάζεται και αξιολογεί κάθε φορά τη διαδικασία που θα απλουστευθεί, επιλέγει τρόπους απλούστευσης της συγκεκριμένης διαδικασίας (πχ. συντόμευση ή κατάργηση σταδίου διαδικασίας, κατάργηση προϋπόθεσης, κατάργηση ή αντικατάσταση δικαιολογητικού με υπεύθυνη δήλωση ή αυτεπάγγελτη αναζήτησή του) και το νομικό τύπο της ρυθμιστικής παρέμβασης για την αναθεώρηση, κατάργηση και επαναδιατύπωση των σχετικών διατάξεων. Τέλος, η ΚΕΑΔ επεξεργάζεται και προτείνει σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της προόδου του έργου της απλούστευσης κατά φορέα και εισηγείται μέτρα βελτίωσης και επιτάχυνσης.

1.2 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ¹

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα επίσημα στοιχεία και εκτιμήσεις ο αριθμός των αλλοδαπών που βρίσκονται στην Ελλάδα υπολογίζεται σε 1.347.000 άτομα εκ των οποίων:

- 480.000 άτομα διαθέτουν άδειες παραμονής,
- 250.000 άτομα που έχουν υποβάλλει αιτήσεις για άδειες παραμονής οι οποίες βρίσκονται σε στάδιο επεξεργασίας,
- 200.000 άτομα που είναι ομογενείς από την Αλβανία,
- 150.000 άτομα που είναι ομογενείς από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, και
- 167.000 άτομα που βρίσκονται παράνομα στην χώρα (εκτίμηση).

Η είσοδος των αλλοδαπών από χώρες εκτός Ε.Ε. ξεκίνησε ουσιαστικά στο τέλος της δεκαετίας του 1980 από το επίπεδο των 20.000 ατόμων ετησίως, έφθασε στο επίπεδο των 120.000 ατόμων το 1992 και κυμαίνεται μετά το 2000 σε ένα επίπεδο περί τα 40.000 άτομα με αυξητικές τάσεις.

Το κοινωνικό-οικονομικό προφίλ των αλλοδαπών συνοψίζεται ως εξής:

- Η πλειοψηφία των αλλοδαπών, περισσότερο από το 50%, προέρχεται από την Αλβανία και ακολουθούν αλλοδαποί από άλλες χώρες με ποσοστά κάτω του 5% (βλέπε Παράρτημα 1).
- Ως κυριότεροι λόγοι εισόδου στην χώρα προσδιορίζονται η εύρεση εργασίας, σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 50%, και ακολουθούν ο επαναπατρισμός των ομογενών και η οικογενειακή επανένωση.
- Μεταξύ των αλλοδαπών πλειοψηφούν οι άνδρες (54%) και οι παραγωγικές ηλικίες των 20-45 ετών.
- Ο αριθμός των παιδιών των μεταναστών που φοιτούν σήμερα σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εκτιμάται σε 97.000.
- Το εκπαιδευτικό επίπεδο των αλλοδαπών συνολικά δεν υστερεί του επιπέδου του Ελληνικού πληθυσμού (βλέπε Παράρτημα 1).
- Σημαντικό ποσοστό, κυρίως οι προερχόμενοι από χώρες της Ασίας και της Αφρικής, δεν κατέχει επαρκώς την Ελληνική γλώσσα.
- Οι αλλοδαποί συμμετέχουν με μεγαλύτερα ποσοστά στην αγορά εργασίας σε σύγκριση με τον Ελληνικό πληθυσμό και παρουσιάζουν ελαφρώς χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας, αλλά απασχολούνται σε εργασίες κατώτερες των προσόντων τους.
- Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία (2007) υπολογίζεται ότι απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες σε ποσοστό 40%, ως ειδικευμένοι τεχνίτες σε ποσοστό 35%, στον τομέα των υπηρεσιών σε ποσοστό 15%, και μόνο σε ποσοστό 2% στον αγροτικό τομέα (έναντι 7% το 2001), ενώ μικρό αλλά αυξανόμενο ποσοστό δημιουργούν τις δικές τους μικρές επιχειρήσεις.

¹ Τα στοιχεία του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται κατά κύριο λόγο από την μελέτη των: Triandafyllidou A. & Maroufouf M., Immigration Towards Greece at The Eve Of The 21st Century, A Critical Assessment, Unpublished Report prepared for the IDEA project, Draft version, Hellenic Foundation for European & Foreign Policy (ELIAMEP), January 2008.

- Η συνεισφορά των αλλοδαπών στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν υπολογίζεται σε ποσοστό μεταξύ 2,3% και 2,8%.
- Μεταξύ των αλλοδαπών που βρίσκονται νόμιμα στην χώρα εκτιμάται ότι σε ποσοστό μεταξύ 65% και 75% διαθέτουν ασφάλιση και σχετικά σταθερή απασχόληση, ενώ σημαντικός αριθμός για το μέγεθος του οποίου οι εκτιμήσεις δίστανται, ζει και εργάζεται παράνομα - χωρίς καθόλου χαρτιά.

Συνολικά, μεγάλο ποσοστό των αλλοδαπών που βρίσκονται στην χώρα αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά, διακρίσεων, κλπ.) και αποτελούν την μεγαλύτερη ομάδα πληθυσμού που είναι εκτεθειμένη στον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.

1.3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ: ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

Οι κατηγορίες και οι ειδικότεροι τύποι αδειών διαμονής και η σχετική βασική νομοθεσία παρουσιάζονται στο Παράρτημα 2. Προβλέπονται 7 κατηγορίες και 31 διαφορετικοί τύποι αδειών διαμονής.

Μεταξύ των τύπων αυτών η ΚΕΑΔ επέλεξε να μελετήσει 6 τύπους αδειών διαμονής, με κριτήριο το μέγεθος του αριθμού των μεταναστών που χρησιμοποιούν τις σχετικές διαδικασίες και την σοβαρότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι περιλαμβάνουν 13 κατηγορίες αδειών ως ακολούθως:

A. Άδεια διαμονής για εργασία

- A.1 Εξηρητημένη εργασία ή παροχή υπηρεσιών
- A.2 Εποχιακή εργασία
- A.4 Προσωρινή μετακίνηση για παροχή υπηρεσίας

B Άδεια διαμονής για ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα

- B.1 Ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα
- B.2 Ανάπτυξη επενδυτικής δραστηριότητας

Δ. Άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους

- Δ1. Ανθρωπιστικοί
- Δ2. Δημόσιο Συμφέρον
- Δ3. Θύματα εμπορίας

E. Άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση

- E1. Μέλη οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας
- E2. Αυτοτελής άδεια διαμονής μελών οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας
- E3. Μέλη οικογένειας Έλληνα ή πολίτη E.E.

ΣΤ. Άδεια διαμονής αόριστης διάρκειας

Z. Άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος

Η διαδικασίες έκδοσης των αδειών διαμονής εντάσσονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- Πρώτον, τις διαδικασίες έκδοσης αδειών διαμονής σε αλλοδαπούς που διαθέτουν θεώρηση εισόδου ή διαθέτουν ήδη προηγούμενη άδεια διαμονής.
- Δεύτερον, τις διαδικασίες έκδοσης αδειών με ρυθμίσεις νομιμοποίησης αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στην χώρα.

Η παρούσα Έκθεση ασχολείται με την πρώτη κατηγορία διαδικασιών σε ότι αφορά τις ισχύουσες σήμερα διατάξεις έκδοσης των αδειών διαμονής, αλλά σε μεγάλο βαθμό τα προβλήματα και οι δυσλειτουργίες που αντιμετωπίζουν σήμερα οι διαδικασίες αυτές προέρχονται από την εφαρμογή διαδικασιών νομιμοποίησης και τις δυσλειτουργίες που παρουσιάζουν οι διαδικασίες αυτές.

Η πρώτη εφαρμογή διαδικασιών νομιμοποίησης έγινε το 1998 (με τα ΠΔ 358/1997 και 359/1997) κατά την οποία υποβλήθηκαν 370.000 αιτήσεις για την «λευκή

κάρτα» και μόνον 213.000 αιτήσεις για την «πράσινη κάρτα», ακολούθησε η δευτέρα εφαρμογή διαδικασιών νομιμοποίησης το 2001 (με τον Ν. 2910) κατά την οποία υποβλήθηκαν 362.000 αιτήσεις, και στην συνέχεια δύο ακόμη εφαρμογές το 2005 (με τον Ν. 3386/2005) και το 2007 (με τον Ν. 3536/2007). Βασικό πρόβλημα με όλες τις εφαρμογές διαδικασιών νομιμοποίησης, υπήρξε η αδυναμία των αρμόδιων δημόσιων υπηρεσιών να διαχειρισθούν αποτελεσματικά την εφαρμογή των διαδικασιών και τον φόρτο εργασίας που εκ των πραγμάτων δημιούργησαν κάθε φορά, παρά τις βελτιώσεις που έχουν γίνει ιδιαίτερα μετά το 2001, με την ενοποίηση των αδειών διαμονής και εργασίας και την καθιέρωση της διετούς διάρκειας στις ανανεώσεις της άδειας διαμονής.

Η Έκθεση δεν αναλύει τα οικονομικά, κοινωνικά, και πολιτισμικά προβλήματα και τα προβλήματα διακρίσεων που αντιμετωπίζουν πολλοί μετανάστες και το γενικότερο ζήτημα της ένταξής τους στην Ελληνική κοινωνία, που αποτελεί κεντρικό στόχο της εθνικής μεταναστευτικής πολιτικής. Θίγει όμως έμμεσα με τα προβλήματα αυτά, δεδομένου ότι οι διαδικασίες έκδοσης των αδειών διαμονής και η ποιότητα εξυπηρέτησης των μεταναστών από τις δημόσιες υπηρεσίες συμβάλλουν στην ένταξή τους στην Ελληνική κοινωνία.

Η Έκθεση, σύμφωνα και με το πλαίσιο λειτουργίας και τις αρμοδιότητες της ΚΕΑΔ, επικεντρώνεται στις διαδικασίες εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου και το οργανωτικό σχήμα έκδοσης των αδειών διαμονής, στοιχεία που προσδιορίζουν το επίπεδο ποιότητας εξυπηρέτησης των μεταναστών, καθώς επίσης και το διοικητικό βάρος των εμπλεκόμενων δημόσιων υπηρεσιών.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΡΑΣΗΣ

2.1 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Οι ενέργειες που έγιναν και τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για την μελέτη της παροχής υπηρεσιών προς αλλοδαπούς περιέλαβαν:

- Μελέτη της ισχύουσας κατάστασης για τις διαδικασίες έκδοσης και ανανέωσης αδειών διαμονής για τις κατηγορίες και τους τύπους αδειών που επελέγησαν προς απλούστευση από την ΚΕΑΔ.
- Δημόσια διαβούλευση της ΚΕΑΔ με τις εμπλεκόμενες δημόσιες υπηρεσίες, το Συνήγορο του Πολίτη, τους Κοινωνικούς Εταίρους και εκπροσώπους των μεταναστών.
- Συνεργασία του Τεχνικού Συμβούλου της ΚΕΑΔ (REMACO – PRISMA) με τις εμπλεκόμενες δημόσιες υπηρεσίες, επεξεργασία προτάσεων απλούστευσης, παρουσίαση και συζήτηση των προτάσεων απλούστευσης του Τεχνικού Συμβούλου με την ΚΕΑΔ.

2.2 ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Προβλήματα και παθογένειες σχετικά με τις διαδικασίες έκδοσης και ανανέωσης αδειών διαμονής για τους αλλοδαπούς στο πλαίσιο της διαβούλευσης που διεξήγαγε η ΚΕΑΔ επεσήμαναν οι εκπρόσωποι των εξής φορέων:

- του Συνηγόρου του Πολίτη,
- της Περιφερειακής Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Δυτικής Αττικής και Πειραιώς,
- του Δήμου Αθηναίων,
- του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής,
- του Υπουργείου Εσωτερικών,
- της Ελληνικής Αστυνομίας,
- της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και
- του Φόρουμ των Μεταναστών στην Ελλάδα.

Οι διαπιστώσεις και οι προτάσεις που κατατέθηκαν από τους εκπροσώπους των παραπάνω φορέων συνοψίζονται ως εξής:

a. Συνήγορος του Πολίτη

Οι εκπρόσωποι του Συνηγόρου του Πολίτη υπέδειξαν ως ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα την έλλειψη Μητρώου Αλλοδαπών και την ανεπαρκή ενημέρωση των ενδιαφερομένων για την πορεία των αιτήσεών τους. Παράλληλα κατέθεσαν προτάσεις βελτίωσης των διαδικασιών έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής. Οι προτάσεις αυτές αφορούν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, τις διαδικασίες και τα δικαιολογητικά έκδοσης και ανανέωσης αδειών, και θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και συνοψίζονται στα εξής:

- Δημιουργία ενιαίου φορέα μετανάστευσης, στο πρότυπο υπηρεσίας ενός σταθμού. Ο ενδιαφερόμενος να καταθέτει το αίτημα στην υπηρεσία που αποφασίζει για την άδεια διαμονής του, από όπου θα παραλαμβάνει και την άδεια. Η υπηρεσία αυτή προτείνεται να είναι η Περιφέρεια.
- Ο φορέας μετανάστευσης να είναι συνδεδεμένος ηλεκτρονικά με άλλες υπηρεσίες (ΔΟΥ, ΙΚΑ,) ώστε να προμηθεύεται απευθείας τα απαραίτητα

έγγραφα για την έκδοση της άδειας διαμονής (εκκαθαριστικό εφορίας, βεβαίωση ημερών ασφάλισης κ.ο.κ).

- Άμεση ανάπτυξη on - line ηλεκτρονικού μητρώου αλλοδαπών.
- Δημιουργία ειδικών κέντρων τηλεφωνικής ενημέρωσης και υποδοχής πολιτών για να πληροφορούνται οι ενδιαφερόμενοι αλλοδαποί για την εξέλιξη των αιτημάτων τους. Το μέτρο αυτό θα αποφορτίσει τις υπηρεσίες από το έργο πληροφόρησης, το οποίο τις επιβαρύνει και έχει ως αποτέλεσμα την περαιτέρω καθυστέρηση έκδοσης αδειών διαμονής.
- Δυνατότητα ενημέρωσης και μέσω αυτόματου τηλεφωνικού συστήματος για την εξέλιξη της άδειας διαμονής, στο πρότυπο της εκκαθάρισης της φορολογικής δήλωσης. Ο ενδιαφερόμενος να μπορεί να πληκτρολογεί τον μοναδικό κωδικό του και να λαμβάνει τυποποιημένη απάντηση.
- Αυτόματη αποστολή, μέσω του μηχανογραφικού συστήματος, επιστολής που να πληροφορεί τον ενδιαφερόμενο για τον αναμενόμενο χρόνο απάντησης και τους γενικούς λόγους ενδεχόμενης καθυστέρησης.
- Η βεβαίωση κατάθεσης πλήρους αίτησης να έχει χρόνο ισχύος και να αποτελεί έγγραφο που παρέχει όλα τα δικαιώματα της άδειας διαμονής στον κάτοχό της, συμπεριλαμβανομένης και της επανεισόδου του στη χώρα.
- Να καταργηθούν οι συμβάσεις εργασίας ως δικαιολογητικό για την ανανέωση της άδειας διαμονής (για εργασία), διότι οι ενδιαφερόμενοι που τυχαίνουν άνεργοι την κρίσιμη περίοδο στερούνται της δυνατότητας ανανέωσης της άδειας.
- Η θεώρηση εισόδου να έχει διάρκεια όση η αρχική άδεια διαμονής (ετήσια ή μικρότερη αναλόγως της άδειας π.χ. εποχιακή εργασία) και να παρέχεται δυνατότητα δύο ή περισσότερων εισόδων στη χώρα. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα αποφορτιστούν οι υπηρεσίες μετανάστευσης από την εξέταση του αρχικού αιτήματος διαμονής, χωρίς να υποβαθμιστεί η ποιότητα του απαιτούμενου σχετικού ελέγχου, ο οποίος διενεργείται, ούτως ή άλλως, για τη χορήγηση της θεώρησης εισόδου. Ιδιαίτερη διευκόλυνση θα προσφέρει μια τέτοια ρύθμιση στις εισόδους για εποχιακή απασχόληση (διάρκεια άδειας 6 μήνες) και σε άλλες εισόδους για διαμονή μικρότερη του έτους.
- Η έντυπη μορφή της άδειας διαμονής να συνίσταται είτε σε αυτοκόλλητη ετικέτα επί του διαβατηρίου, είτε σε δελτίο διαμονής, με υψηλούς δείκτες ασφαλείας. Μια τέτοια πρόβλεψη θα διευκολύνει περιπτώσεις ενδιαφερομένων που έχουν πρόβλημα με τα διαβατήριά τους.
- Ενοποίηση ομοειδών κατηγοριών αδειών διαμονής ώστε να μειωθεί η πολυπλοκότητα του θεσμικού πλαισίου.
- Η διαπίστωση της γνησιότητας της υπογραφής για εξουσιοδότηση σε νόμιμο εκπρόσωπο σε θέματα άδειας διαμονής να διενεργείται από κάθε δημόσια υπηρεσία και όχι μόνο από την αστυνομία, τουλάχιστον στις περιπτώσεις εξουσιοδοτήσεων που δεν αφορούν την κατάθεση του αιτήματος για χορήγηση της άδειας.
- Να θεωρούνται ως έγκυρα τα αλλοδαπά έγγραφα που απαιτούνται για τη χορήγηση της άδειας, όταν αυτά είναι επικυρωμένα από τα αλλοδαπά προξενία στην Ελλάδα και από την υπηρεσία εθιμοτυπίας του Υπουργείου Εξωτερικών.

β. Περιφερειακή Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Δυτικής Αττικής και Πειραιώς

Ο εκπρόσωπος της Περιφέρειας Δυτικής Αττικής και Πειραιώς επεσήμανε την αδυναμία ελέγχου των δικαιολογητικών και της διεκπεραίωσης των αιτημάτων από

τους ΟΤΑ α' βαθμού, την έλλειψη ηλεκτρονικής διασύνδεσης των Περιφερειών μεταξύ τους και την έλλειψη μόνιμου προσωπικού στις Διευθύνσεις της Περιφέρειας που εμπλέκονται στην έκδοση ή ανανέωση της άδειας διαμονής.

Οι προτάσεις του εκπροσώπου της Περιφέρειας Δυτικής Αττικής και Πειραιώς για την απλούστευση των διαδικασιών παροχής υπηρεσιών προς τους αλλοδαπούς συνοψίζονται στα εξής:

- Στην απλούστευση του περίπλοκου νομοθετικού πλαισίου.
- Στη δημιουργία ξεχωριστής Υπηρεσίας, η οποία θα αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει την όλη διαδικασία και θα είναι συνδεδεμένη ηλεκτρονικά με άλλες υπηρεσίες (ΔΟΥ, ΙΚΑ,) ώστε να αναπαράγει τα απαραίτητα έγγραφα για την έκδοση άδειας. Η υπηρεσία αυτή θα μπορούσε να είναι η Περιφέρεια.
- Στη στελέχωση των υπηρεσιών αυτών με εξειδικευμένο προσωπικό.
- Στην άμεση ανάπτυξη ηλεκτρονικού μητρώου αλλοδαπών.

γ. Δήμος Αθηναίων

Η εκπρόσωπος του Δήμου Αθηναίων ανέφερε ότι ο Δήμος δέχεται καθημερινά εκατοντάδες αιτήσεις που αφορούν σε χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής και σε συνδυασμό με τις ελλείψεις σε στελεχιακό δυναμικό παρατηρούνται δυσλειτουργίες και χρονικές καθυστερήσεις.

Ο Δήμος έχει πρόσβαση στα αρχεία της Περιφέρειας με on - line διασύνδεση και μπορεί να παρακολουθεί την πορεία του φακέλου, ωστόσο όμως η κάθε υπηρεσία χρησιμοποιεί δικό της ηλεκτρονικό πρωτόκολλο.

Οι προτάσεις της εκπροσώπου του Δήμου Αθηναίων ήταν οι εξής:

- Μηχανογραφική διασύνδεση του Δήμου με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, π.χ. ΙΚΑ, ΔΟΥ κλπ.
- Στελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου που διεκπεραιώνουν θέματα μεταναστών με μόνιμο προσωπικό.
- Δημιουργία ενιαίου ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου με την Περιφέρεια.

δ. Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Ο εκπρόσωπος του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής επεσήμανε την ανάγκη σύστασης ανεξάρτητου φορέα που θα συντονίζει και θα παρακολουθεί τις ενέργειες που κρίνονται αναγκαίες για την υλοποίηση των νόμων που ισχύουν για τους αλλοδαπούς. Σημειώθηκε ως σημαντικό πρόβλημα για τους αλλοδαπούς η μη αναγνώριση των δεξιοτήτων που είχαν αποκτήσει στη χώρα τους, κυρίως για ειδικότητες επαγγελματία τεχνίτη (ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί, κλπ) γεγονός το οποίο τους αναγκάζει να απασχολούνται σε εργασίες κατώτερες των προσόντων τους και να αμείβονται με πολύ χαμηλές αποδοχές και στις κατώτερες ασφαλιστικές βαθμίδες με αρνητικά αποτελέσματα για το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού είναι σκόπιμο να υπάρξουν διαδικασίες και οι κατάλληλοι φορείς πιστοποίησης των ειδικοτήτων, επαγγελματικών και επιστημονικών, των αλλοδαπών.

Για να αντιμετωπιστεί η ολοένα αυξανόμενη εισροή μεταναστών στην Ελλάδα θα πρέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση να μοιραστεί αυτό το τόσο σημαντικό ζήτημα με τη χώρα μας με συντονισμένες προσπάθειες νομιμοποίησης χωρίς όμως να αυξάνεται σημαντικά το ποσοστό εισροής μεταναστών.

Οι προτάσεις του εκπροσώπου του Ι.ΜΕ.ΠΟ. για την απλούστευση των διαδικασιών παροχής υπηρεσιών προς τους αλλοδαπούς ήταν οι εξής:

- Δημιουργία μιας ανεξάρτητης αρχής η οποία θα οργανώνει, θα συντονίζει και θα παρακολουθεί την υλοποίηση όλων όσων απαιτούνται για τη νομιμοποίηση των μεταναστών.
- Δημιουργία ειδικού Κέντρου κατά το πρότυπο των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών το οποίο θα ασχολείται αποκλειστικά με τη διεκπεραίωση διαδικασιών που αφορούν τους μετανάστες.
- Κατάλληλη εκπαίδευση των δημοσίων υπαλλήλων που έρχονται σε επαφή με μετανάστες και είναι επιφορτισμένοι με καθήκοντα διεκπεραίωσης υποθέσεών τους.
- Δυνατότητα μέσω κατάλληλου φορέα πιστοποίησης δεξιοτήτων και προσόντων.

ε. Υπουργείο Εσωτερικών

Ο εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών θεωρεί ότι οι Δήμοι, οι οποίοι παραλαμβάνουν τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά, προκαλούν μεγάλες καθυστερήσεις διότι είναι στελεχωμένοι με ελάχιστους υπαλλήλους, αρκετοί από τους οποίους είναι συμβασιούχοι, που ασκούν παράλληλα και άλλα καθήκοντα.

Η πρόταση από την πλευρά του ΥΠ.ΕΣ. για την απλούστευση των διαδικασιών παροχής υπηρεσιών προς αλλοδαπούς επικεντρώθηκε στην δημιουργία μιας νέας Υπηρεσίας ή στην ολοκληρωτική ανάληψη της αρμοδιότητας από τις Περιφέρειες.

στ. Ελληνική Αστυνομία

Οι εκπρόσωποι της Ελληνικής Αστυνομίας ανέφεραν ότι η εμπλοκή της ΕΛ.ΑΣ. σταμάτησε από το 2001 με τον Ν. 2910 με τον οποίο η αρμοδιότητα μεταβιβάστηκε στις Περιφέρειες. Η ΕΛ.ΑΣ. εμπλέκεται ακόμη γνωμοδοτικά όσον αφορά στη δημόσια τάξη και ασφάλεια και εκδίδοντας τις ακόλουθες άδειες:

- Άδεια διαμονής ομογενών (από οποιαδήποτε χώρα)
- Στους αιτούντες πολιτικό άσυλο
- Άδειες διαμονής πολιτών Ε.Ε.

Σε ότι αφορά τις άδειες διαμονής οι αρμόδιες Διευθύνσεις Ασφαλείας της ΕΛ.ΑΣ. γνωμοδοτούν για το αν υπάρχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Η γνωμοδότηση ζητείται πάντοτε από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας για την χορήγηση της αρχικής άδειας διαμονής και κατά περίπτωση, σε μικρό ποσοστό, για την ανανέωση της άδειας διαμονής.

ζ. Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η εκπρόσωπος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής τόνισε την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη πολιτική απέναντι στους μετανάστες και όχι μεμονωμένες ενέργειες. Υπάρχουν πολλές επιτροπές που ασχολούνται με θέματα μετανάστευσης αλλά δεν είναι στελεχωμένες με κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό. Η αδυναμία ενσωμάτωσης στην Ελλάδα των κοινοτικών οδηγιών που αφορούν τους μετανάστες επιφέρει ακόμη περισσότερες δυσλειτουργίες.

Η πρόταση της εκπροσώπου της Ο.Κ.Ε. ήταν να αιτιολογούνται σε κάθε περίπτωση οι απορριπτικές απαντήσεις στα αιτήματα των αλλοδαπών για χορήγηση άδειας.

η. Φόρουμ Μεταναστών

Ο εκπρόσωπος του Φόρουμ των Μεταναστών επεσήμανε τα σημαντικότερα προβλήματα που απασχολούν τους μετανάστες τα οποία είναι:

- Ο διαχωρισμός των υπηρεσιών που ασχολούνται με την διαδικασία έκδοσης αδειών.
- Η δυσχέρεια, αν όχι ο αποκλεισμός, πρόσβασης των ενδιαφερομένων στις υπηρεσίες αλλοδαπών και μετανάστευσης των Περιφερειών που διατηρούν την αποφασιστική αρμοδιότητα.
- Η ελλιπής πληροφόρηση των ενδιαφερομένων όσον αφορά στη διαδικασία, στα δικαιολογητικά, στις προθεσμίες κατάθεσης κλπ.
- Οι μεγάλες καθυστερήσεις που προκαλούν οι Δήμοι και οι Περιφέρειες.
- Η τύχη των τέκνων των μεταναστών που γεννιούνται στην Ελλάδα.
- Η απόδειξη δέκα συνεχόμενων ετών παραμονής στην Ελλάδα και η απαίτηση προσκόμισης της σχετικής βεβαίωσης από τον ΟΑΕΔ.
- Ο μη συσχετισμός του φακέλου της αρχικής άδειας με τον φάκελο για την ανανέωση της άδειας.
- Η ανεπάρκεια του προσωπικού των υπηρεσιών που ορίζονται ως υπεύθυνες για την παραλαβή και την εξέταση των σχετικών αιτήσεων.
- Η έλλειψη επαρκούς γνώσης της Ελληνικής γλώσσας εκ μέρους των μεταναστών αποτελεί μόνιμο πρόβλημα που δυσχεραίνει σημαντικά την οποιαδήποτε επαφή με δημόσιες υπηρεσίες και συντελεί στην ανεπαρκή κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην κοινωνική ζωή της χώρας.

Για την αντιμετώπιση των ανωτέρω προβλημάτων ο εκπρόσωπος του Φόρουμ των Μεταναστών πρότεινε:

- Να επανεξεταστεί από το ΥΠ.ΕΣ. η αναγκαιότητα διατήρησης των ξεχωριστών υπηρεσιών (Δήμοι – Περιφέρειες) για την παραλαβή και την εξέταση των αιτήσεων, ιδίως στις μεγάλες πόλεις όπως η Αθήνα.
- Τα αιτήματα συμπληρωματικά, διευκρινιστικά ή αιτήσεις θεραπείας να κατατίθενται απευθείας στις Υπηρεσίες των Περιφερειών.
- Να καταργηθεί η υποχρέωση προσκόμισης σύμβασης εργασίας και να αντικατασταθεί με την υποχρέωση προσκόμισης της γνωστοποίησης όρων ατομικής σύμβασης εργασίας, στη δε περίπτωση των οικιακών βοηθών, όπως και για τους οικοδόμους κλπ, να καταργηθεί η εν λόγω υποχρέωση ενόψει της αδυναμίας προσκόμισης σχετικής φύσεως σύμβασης.
- Να καταργηθεί η απαίτηση βεβαίωσης του οικείου οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης, από την οποία προκύπτουν οι ημέρες εργασίας, η διάρκεια ασφάλισης και τα στοιχεία του εργοδότη.
- Να εφαρμόζεται πλήρως ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας αλλά και οι γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου, που προβλέπουν την αυτεπάγγελτη εκ μέρους της Διοίκησης εφαρμογή της ορθής διαδικασίας και αναζήτησης των ορθών νομοθετικών διατάξεων που πρέπει να εφαρμοσθούν.
- Να υπάρχει υποχρέωση γνωστοποίησης της προσωπικής ή επαγγελματικής κατάστασης του αλλοδαπού προς μια υπηρεσία η οποία θα ενημερώνει και τις λοιπές.
- Να υπάρχει συσχετισμός του φακέλου της αρχικής άδειας με τον φάκελο της ανανέωσης της άδειας και ενιαίος αριθμός πρωτοκόλλου στον φάκελο του μετανάστη που θα τον ακολουθεί από την αρχική άδεια έως και την ανανέωση της άδειας.

- Να δημιουργηθεί Ληξιαρχείο Μεταναστών.
- Να γίνεται αποδεκτή από τις δημόσιες υπηρεσίες η ληξιαρχική πράξη γέννησης τέκνου αντί του θεσμοθετημένου πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης.
- Να προσληφθούν διερμηνείς σε όλες τις υπηρεσίες που εξυπηρετούν τους μετανάστες.
- Να εκδίδεται Δελτίο Ταυτότητας αλλοδαπού.
- Να υπάρξει ειδική πρόβλεψη έτσι ώστε η σχετική βεβαίωση του ΟΑΕΔ για την έκδοση πράσινης κάρτας να αναζητείται υπηρεσιακά, στις περιπτώσεις που προκύπτει κατά την υποβολή αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής ότι υπήκοος τρίτης χώρας ήταν κάτοχος λευκής ή πράσινης κάρτας του ΟΑΕΔ.
- Να στελεχωθούν επαρκώς οι υπηρεσίες με προσωπικό εκπαιδευμένο και ευαισθητοποιημένο απέναντι στα προβλήματα των μεταναστών.

3. ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι διαδικασίες έκδοσης και ανανέωσης αδειών διαμονής για τους αλλοδαπούς, παρά τις διαδοχικές τροποποιήσεις και βελτιώσεις του θεσμικού πλαισίου ρύθμισης των διαδικασιών έκδοσης αδειών (π.χ. την συγχώνευση της άδειας διαμονής και άδειας εργασίας σε μια μοναδική άδεια) και του οργανωτικού σχήματος διαχείρισης της διαδικασίας έκδοσης αδειών, συνεχίζουν να χαρακτηρίζονται από παθογένειες και δυσλειτουργίες.

Οι παθογένειες και δυσλειτουργίες αυτές, σύμφωνα με τις γνώμες των αρμοδίων δημοσίων υπηρεσιών και υπηρεσιών που ασχολούνται με τα θέματα μετανάστευσης, των εκπροσώπων των μεταναστών και του Συνηγόρου του Πολίτη, εντάσσονται σε πέντε βασικές ενότητες:

1. Στο **θεσμικό πλαίσιο** που διέπει τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών.
2. Στην **δομή, στελέχωση και λειτουργία** των υπηρεσιών που διαχειρίζονται τις διαδικασίες έκδοσης αδειών.
3. Στα ειδικότερα **στάδια, προϋποθέσεις**, και απαιτούμενα **δικαιολογητικά**.
4. Στους **χρόνους έκδοσης και ισχύος** των αδειών διαμονής και στα προβλεπόμενα **χρηματικά παράβολα και πρόστιμα**.
5. Στην αναγκαία **ηλεκτρονική πληροφορική υποδομή**.
6. Στην **πληροφόρηση** των ενδιαφερομένων για έκδοση αδειών σε ότι αφορά την διαδικασία, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τις προϋποθέσεις.

3.2 ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

3.2.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το θεσμικό πλαίσιο ρύθμισης των διαδικασιών έκδοσης αδειών διαμονής για αλλοδαπούς, παρά τις βελτιώσεις που έχουν επιχειρηθεί με διαδοχικές νομοθετικές ρυθμίσεις, εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από: α) πολυπλοκότητα, β) ασάφεια σε ορισμένα σημεία και γ) συνεχείς μεταβολές με την περιοδική και αποσπασματική εφαρμογή ρυθμίσεων νομιμοποίησης παράνομα διαμενόντων στην χώρα αλλοδαπών. Βασικό πρόβλημα αποτελεί η απουσία κωδικοποίησης των ρυθμίσεων που αφορούν τα θέματα της μετανάστευσης, περιλαμβανομένων και αυτών που αφορούν ειδικότερα την χορήγηση των θεωρήσεων εισόδου και την έκδοση των αδειών διαμονής.

Στο επίπεδο της πολιτικής οι βασικές αρχές των διατάξεων του θεσμικού πλαισίου εκφράζουν την εθνική πολιτική στον τομέα της μετανάστευσης και την ανάγκη περιορισμού της μετανάστευσης και διασφάλισης της δημόσιας ασφάλειας.

Παράλληλα, στο επίπεδο των διαδικασιών εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου οι σχετικές ρυθμίσεις διαμορφώνουν, σε συνδυασμό με το οργανωτικό σχήμα έκδοσης των αδειών διαμονής, το πλαίσιο διαχείρισης των διαδικασιών έκδοσης των αδειών και το επίπεδο ποιότητας εξυπηρέτησης των αλλοδαπών, καθώς καθορίζουν επίσης και το διοικητικό βάρος των εμπλεκόμενων δημόσιων υπηρεσιών. Στο επίπεδο αυτό υπάρχουν σημαντικά περιθώρια απλούστευσης κυρίως σε ότι αφορά τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών διαμονής και σε μικρότερο βαθμό ως προς τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Στο επίπεδο αυτό υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις απλούστευσης που έχουν ήδη κατατεθεί κατά την διαβούλευση που διεξήγαγε η Επιτροπή, κυρίως από τον

Συνήγορο του Πολίτη και από το Forum των Μεταναστών, αλλά και προτάσεις που έχουν διατυπωθεί στο πλαίσιο της ευρύτερης συζήτησης που διεξάγεται για τα θέματα της μετανάστευσης στην χώρα. Οι προτάσεις αυτές δεν θίγουν τις βασικές αρχές του θεσμικού πλαισίου και τους στόχους της εθνικής πολιτικής, αλλά μπορούν να βελτιώσουν το επίπεδο εξυπηρέτησης και την ποιότητα ζωής των αλλοδαπών, και παράλληλα να συμβάλλουν στην μείωση του διοικητικού φόρτου των αρμοδίων δημόσιων υπηρεσιών. Οι προτάσεις αυτές αφορούν:

α. Την έξοδο και επανείσοδο στη χώρα κατά την περίοδο που εκκρεμεί η έκδοση της άδειας διαμονής

Ειδικότερα προτείνεται η βεβαίωση κατάθεσης πλήρους αίτησης να αποτελεί έγγραφο που παρέχει όλα τα δικαιώματα της άδειας διαμονής στον κάτοχό της, συμπεριλαμβανομένης και της εξόδου και επανεισόδου του στη χώρα.

Με το ισχύον καθεστώς, η βεβαίωση κατάθεσης πλήρους αίτησης παρέχει πράγματι όλα τα δικαιώματα της άδειας διαμονής στον κάτοχό της, εκτός της εξόδου του από την χώρα η οποία επιτρέπεται αυτοδίκαια μόνο για συγκεκριμένες, θεσμοθετημένες, περιόδους 2 μηνών τρεις φορές τον χρόνο (Χριστούγεννα, Πάσχα, καλοκαιρινές διακοπές). Η έξοδος από την χώρα εκτός των περιόδων αυτών για σοβαρούς προσωπικούς λόγους (π.χ. θάνατος μέλους οικογένειας) επιτρέπεται αλλά απαιτείται ειδική άδεια για την χορήγηση της οποίας ο ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλλει αίτηση στον Δήμο η οποία διαβιβάζεται στην Περιφέρεια όπου αποφασίζει για την χορήγηση ή μη της άδειας.

Το καθεστώς αυτό παρουσιάζει δύο προβλήματα. Πρώτον, ότι οι θεσμοθετημένες περίοδοι κατά τις οποίες επιτρέπεται η έξοδος και επανείσοδος από την χώρα δεν αντιστοιχούν πάντοτε στις ανάγκες των αλλοδαπών (π.χ. Χριστούγεννα και Πάσχα για τους μη χριστιανούς). Δεύτερον, ότι η διαδικασία χορήγησης ειδικής άδειας εκτός των περιόδων αυτών δεν καλύπτει πάντοτε επείγουσες ανάγκες εξόδου από την χώρα που συνήθως αφορούν σοβαρούς προσωπικούς λόγους. Σε κάθε περίπτωση δεν φαίνεται ότι η θεσμοθέτηση συγκεκριμένων περιόδων, κατά τις οποίες επιτρέπεται η έξοδος από την χώρα, εξυπηρετεί κάποιον ιδιαίτερο λόγο δημοσίου συμφέροντος ή διοικητικής ευκολίας.

β. Την προϋπόθεση κατάθεσης σύμβασης εργασίας για την ανανέωση της άδειας διαμονής για εξαρτημένη εργασία

Ειδικότερα, προτείνεται να καταργηθεί η προϋπόθεση κατάθεσης σύμβασης εργασίας αλλά να παραμείνουν τα ένσημα ως δικαιολογητικό για την ανανέωση της άδειας διαμονής για εργασία. Η πρόταση αυτή αντιμετωπίζει το πρόβλημα αλλοδαπών που είναι άνεργοι κατά τον χρόνο ανανέωσης της άδειάς τους, είτε διότι έχασαν την προηγούμενη δουλειά τους είτε διότι η απασχόλησή τους έχει εποχιακό χαρακτήρα (π.χ. ξενοδοχοϋπάλληλοι) οπότε κανονικά δεν μπορούν να ανανεώσουν τις άδειές τους. Σε κάθε περίπτωση η τήρηση εγγράφου τύπου για τις συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας δεν προβλέπεται από την εργατική νομοθεσία και δημιουργεί πρόσθετη απασχόληση στις επιχειρήσεις.

γ. Την συγχώνευση κατηγοριών αδειών

Προτείνεται να συγχωνευθούν οι άδειες για εξαρτημένη εργασία και για παροχή υπηρεσιών ή έργου.

δ. Την αξιοποίηση της θεώρησης εισόδου ως εγκύρου εγγράφου διαμονής

Ειδικότερα προτείνεται η ταύτιση ή υποκατάσταση της θεώρησης εισόδου με την αρχική άδεια διαμονής (ετήσια ή μικρότερη αναλόγως της άδειας π.χ. εποχιακή εργασία) η οποία να παρέχει δυνατότητα δύο ή περισσότερων εισόδων στη χώρα. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα αποφορτιστούν οι υπηρεσίες μετανάστευσης από την εξέταση του αρχικού αιτήματος διαμονής, χωρίς να υποβαθμιστεί η ποιότητα του απαιτούμενου σχετικού ελέγχου, ο οποίος διενεργείται, ούτως ή άλλως, για τη χορήγηση της θεώρησης εισόδου. Ιδιαίτερη διευκόλυνση θα προσφέρει μια τέτοια ρύθμιση στις εισόδους για εποχιακή απασχόληση (διάρκεια άδειας 6 μήνες) και σε άλλες εισόδους για διαμονή μικρότερη του έτους. Κατά την Υπηρεσία Μετανάστευσης του ΥΠ.ΕΣ. η εφαρμογή της διάταξης αυτής θα αποτελέσει πρόβλημα ιδιαίτερα για την εποχιακή εργασία γιατί σε πολλές περιπτώσεις οι εργοδότες δεν προσλαμβάνουν τελικά τους προσκαλούμενους.

ε. Το καθεστώς διαμονής στην χώρα των παιδιών των μεταναστών που έχουν γεννηθεί, μεγαλώσει και παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα μετά την ενηλικίωσή τους

Για τα παιδιά των μεταναστών που γεννιούνται στην Ελλάδα, απαραίτητη προϋπόθεση νόμιμης παραμονής τους στη χώρα αποτελεί η έγκαιρη δήλωση γέννησης (εντός ενός μηνός από την γέννηση) στις υπηρεσίες μετανάστευσης, η οποία με τη σειρά της προϋποθέτει την νόμιμη διαμονή στην Ελλάδα των γονιών τους κατά τον χρόνο της γέννησης. Εάν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές τα παιδιά αυτά παραμένουν μεν στη χώρα και μπορούν να παρακολουθήσουν το σχολείο μέχρι και το επίπεδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και την ηλικία των 18 ετών, αλλά χωρίς άδεια διαμονής με όλα τα προβλήματα που αυτό συνεπάγεται. Μπορούν να αποκτήσουν άδεια διαμονής μόνον με τις εκάστοτε έκτακτες διαδικασίες νομιμοποίησης.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τα παιδιά αυτά που έχουν γεννηθεί, μεγαλώσει και παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα, μπορούν να παραμείνουν στη χώρα και μετά την ηλικία των 18 ετών με διαδοχικές άδειες διαμονής, περιλαμβανομένων και αδειών για μεταλυκειακή ή τριτοβάθμια εκπαίδευση, μέχρι την ηλικία των 23-24 ετών. Στη συνέχεια η παραμονή τους στη χώρα ρυθμίζεται από τις γενικές διατάξεις που διέπουν την διαμονή των μεταναστών στην Ελλάδα και εξαρτάται καθοριστικά από την δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης.

Για τα παιδιά αυτά, ο αριθμός των οποίων προσεγγίζει σήμερα τις 100.000, τα οποία αποτελούν την δεύτερη γενιά μεταναστών στην Ελλάδα και αντικειμενικά ούτε έχουν δεσμούς με τις χώρες καταγωγής τους, ούτε καν μιλούν την γλώσσα της χώρας καταγωγής τους σε πολλές περιπτώσεις, προτείνεται η αυτοδίκαιη πολιτογράφησή τους στην ηλικία των 18 ετών, εφόσον το επιθυμούν, ή τουλάχιστον η χορήγηση άδειας διαμονής αόριστης διάρκειας.

3.2.2 ΔΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στην διαδικασία έκδοσης των αδειών διαμονής εμπλέκονται, με εξαίρεση τις άδειες που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών², δύο κατηγορίες υπηρεσιών: οι υπηρεσίες των Δήμων και οι αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών.

Ειδικότερα, η ισχύουσα διαδικασία προβλέπει την κατάθεση της αίτησης διαμονής και των απαιτούμενων δικαιολογητικών στον Δήμο, την παραλαβή και έλεγχο της πληρότητας του φακέλου από την ειδική υπηρεσία που έχει συσταθεί στο Δήμο,

² Άδεια διαμονής για ανάπτυξη επενδυτικής δραστηριότητας, άδειες διαμονής για εξαιρετικούς λόγους (ανθρωπιστικοί, δημόσιου συμφέροντος, θύματα εμπορίας)

την αποστολή του φακέλου στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας η οποία εκδίδει την άδεια, αφού ελέγξει (σε όλες τις περιπτώσεις της αρχικής άδειας και επιλεκτικά, κατά περίπτωση, στις περιπτώσεις ανανέωσης της άδειας) τυχόν κινδύνους δημόσιας ασφάλειας, και την αποστέλλει στον Δήμο από όπου την παραλαμβάνει ο ενδιαφερόμενος. Για το διάστημα μέχρι την παραλαβή της άδειας, ο Δήμος χορηγεί στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση η οποία επέχει θέση προσωρινής άδειας διαμονής. Οι ενδιαφερόμενοι δεν έχουν πρόσβαση στις Περιφερειακές υπηρεσίες: τυχόν ελλείψεις δικαιολογητικών ή άλλα προβλήματα διευθετούνται μέσω του Δήμου.

Βασική πηγή δυσλειτουργιών των ισχυουσών διαδικασιών έκδοσης αδειών διαμονής αποτελεί, σύμφωνα με τις απόψεις και των αρμοδίων υπηρεσιών του ΥΠ.ΕΣ., των Περιφερειών καθώς και του Συνηγόρου του Πολίτη αλλά και των εκπροσώπων των μεταναστών, η εμπλοκή των Δήμων ως αποκλειστικών σημείων υποδοχής και διεκπεραίωσης της διαδικασίας από τους ενδιαφερόμενους αλλοδαπούς, οι οποίοι καταθέτουν στον Δήμο τις αιτήσεις έκδοσης άδειας διαμονής και παραλαμβάνουν από αυτόν τις άδειες που εκδίδει η Περιφέρεια.

Ειδικότερες δυσλειτουργίες αποτελούν:

- Η αδυναμία πολλών Δήμων, κυρίως αλλά όχι αποκλειστικά των μικρότερων Δήμων, να διεκπεραιώσουν αποτελεσματικά την διαδικασία παραλαβής των αιτήσεων και ιδιαίτερα να ελέγξουν την πληρότητα των υποβαλλόμενων φακέλων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υποβάλλονται ελλιπείς φάκελοι στις αρμόδιες Περιφερειακές υπηρεσίες και οι σχετικές αιτήσεις είτε να απορρίπτονται είτε να απαιτούνται χρονοβόρες διαδικασίες αλληλογραφίας μεταξύ Περιφερειακών υπηρεσιών και Δήμων για την συμπλήρωση των φακέλων, με συνέπεια την αύξηση του διοικητικού φόρτου των υπηρεσιών και καθυστερήσεις στη έκδοση των αδειών.
- Η αδυναμία πολλών Δήμων να παράσχουν πλήρη πληροφόρηση στους ενδιαφερόμενους είτε λόγω ελλιπούς γνώσης των ισχυουσών ρυθμίσεων από το προσωπικό που διεκπεραιώνει την διαδικασία είτε λόγω δυσκολιών επικοινωνίας (οι οποίες μπορεί να προέρχονται είτε από την ελλιπή γνώση της ελληνικής γλώσσας είτε το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων, είτε τέλος από την συμπεριφορά των αρμοδίων υπαλλήλων λόγω της πίεσης που υφίστανται) και της ανεπάρκειας του προσωπικού που διαθέτουν σε σχέση με τον φόρτο εργασίας που σχετίζεται με την έκδοση αδειών.
- Η μη επαρκής, ποσοτικά και ποιοτικά, στελέχωση των υπηρεσιών των Δήμων σχετικά με τις ανάγκες και τον φόρτο εργασίας που σχετίζεται με την έκδοση αδειών. Βασικά προβλήματα αποτελούν η στελέχωση των υπηρεσιών κατά πλειονότητα (σε πολλές περιπτώσεις μέχρι και σε ποσοστό 80%) με συμβασιούχους και με προσωπικό μειωμένων σχετικά προσόντων κλάδων ΔΕ (Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης). Παράλληλα, για το μόνιμο προσωπικό η τοποθέτηση στις υπηρεσίες αυτές δεν είναι κατά κανόνα επιθυμητή παρά το επίδομα που καταβάλλεται. Η στελέχωση των υπηρεσιών με συμβασιούχους έχει ως αποτέλεσμα ασυνέχειες του διαθέσιμου δυναμικού, δεδομένου ότι οι συμβάσεις διακόπτονται με αποτέλεσμα την δημιουργία κενών μέχρι την ανανέωσή τους, προβλημάτων εκπαίδευσης των εκάστοτε νέων συμβασιούχων και αδυναμία οργανικής ένταξης στο έργο της υπηρεσίας, δεδομένου ότι ως εκ της σχέσης εργασίας τους οι συμβασιούχοι δεν έχουν δικαίωμα υπογραφής.
- Η μη χρησιμοποίηση από σημαντικό αριθμό Δήμων (περίπου το 1/3 των Δήμων), στους οποίους περιλαμβάνονται και μεγάλοι δήμοι, του μηχανογραφικού συστήματος του Υπουργείου Εσωτερικών, με το οποίο επικοινωνούν με τις υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Δυσλειτουργίες χαρακτηρίζουν πάντως και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας οι οποίες όμως αφορούν κυρίως την στελέχωσή τους, καθώς, όπως συμβαίνει και

στους Δήμους, στελεχώνονται κατά πλειονότητα από συμβασιούχους υπαλλήλους με όλα τα αρνητικά επακόλουθα που αυτό συνεπάγεται.

Η αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών αυτών, σε ότι αφορά το σημερινό καθεστώς ανάθεσης στους Δήμους της αρμοδιότητας υποδοχής των αιτήσεων και διεκπεραίωσης των συναλλαγών με τους ενδιαφερόμενους αλλοδαπούς, δεν θεωρείται εφικτή ούτε από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, ούτε από τον Συνήγορο του Πολίτη αλλά ούτε και από τους εκπροσώπους των μεταναστών. Επιβάλλεται επομένως να διερευνηθούν εναλλακτικές λύσεις.

3.2.3 ΣΤΑΔΙΑ, ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ, ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ

3.2.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής στους αλλοδαπούς ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Ν. 3536/2007 και από Π.Δ. και εγκυκλίους που έχουν εκδοθεί σε εφαρμογή του Νόμου και για την ενσωμάτωση Οδηγιών της Ε.Ε. στο εθνικό δίκαιο. Στις διατάξεις αυτές προβλέπονται και χρόνοι διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκδοσης των αδειών διαμονής.

Ο Νόμος προσδιορίζει ορισμένα κοινά στοιχεία της διαδικασίας έκδοσης των αδειών διαμονής, σε ότι αφορά τις γενικές προϋποθέσεις, τα βήματα της διαδικασίας και τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, τα οποία ισχύουν για όλους τους τύπους αδειών και ειδικότερες προϋποθέσεις, βήματα διαδικασίας και δικαιολογητικά για καθένα από τους τύπους άδειας διαμονής.

Τα κοινά στοιχεία της διαδικασίας σε ότι αφορά τις προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας, τα βήματα της διαδικασίας, και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έκδοση της αρχικής άδειας και την ανανέωση της συνοψίζονται ως εξής:

α. Προϋποθέσεις

- Να είναι κάτοχοι ισχύοντος διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου που αναγνωρίζεται από διεθνείς συμβάσεις.
- Να μη συντρέχει κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.
- Να μην αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.
- Να διαθέτουν πλήρη ασφάλιση ασθένειας.
- Να διαθέτουν πόρους για τα έξοδα επιστροφής τους στη χώρα προέλευσης.

β. Βήματα διαδικασίας έκδοσης άδειας διαμονής

1. Κατάθεση του φακέλου με την αίτηση και τα δικαιολογητικά στην υπηρεσία υποδοχής, Δήμο ή κοινότητα του τόπου διαμονής του αιτούντος ή στο ΥΠ.ΕΣ. ανάλογα με την κατηγορία της άδειας.
2. Έλεγχος πληρότητας δικαιολογητικών από την υπηρεσία υποδοχής.
3. Διαβίβαση του φακέλου στην Υπηρεσία Αλλοδαπών της Περιφέρειας, για τις άδειες που εκδίδονται από την Περιφέρεια, το αργότερο εντός 15 ημερών από την υποβολή τους.
4. Χορήγηση στον αιτούντα βεβαίωσης κατάθεσης της αίτησης, εφόσον τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι πλήρη οπότε θεωρείται ότι νομίμως διαμένει στη χώρα έως ότου η Διοίκηση αποφανθεί επί του αιτήματός του. Σε περίπτωση έκδοσης απορριπτικής απόφασης, η βεβαίωση παύει, αυτοδικαίως, να ισχύει.

5. Η Περιφέρεια, αφού ελέγξει εάν συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας, μπορεί να καλέσει τον υπήκοο τρίτης χώρας για συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης. Εάν δεν εμφανιστεί προς συνέντευξη, η αίτηση απορρίπτεται.
6. Η άδεια διαμονής χορηγείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μέσα σε 2 μήνες από την περιέλευση σε αυτήν του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Εκπρόθεσμες αιτήσεις απορρίπτονται, εκτός εάν συντρέχουν, λόγοι ανωτέρας βίας.
7. Η ισχύς της αρχικής άδειας διαμονής είναι ετήσια και η εκάστοτε ανανέωσή της διετής (εκτός από ορισμένες κατηγορίες αδειών), έως την πλήρωση των προϋποθέσεων για την χορήγηση άδειας διαμονής αόριστης διάρκειας ή για την υπαγωγή στο καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος.

γ. Δικαιολογητικά

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την έκδοση της αρχικής άδειας και για την ανανέωσή της παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Δικαιολογητικά	Έκδοση αρχικής άδειας	Ανανέωση άδειας
Διαβιβαστικό αίτησης	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Έντυπο αίτησης.	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Δύο έγχρωμες πρόσφατες φωτογραφίες.	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Ακριβές φωτοαντίγραφο του ισχύοντος διαβατηρίου ή ταξιδιωτικού εγγράφου αναγνωρισμένου από την χώρα μας με την προβλεπόμενη ισχύουσα θεώρηση εισόδου.	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Ακριβές φωτοαντίγραφο της ισχύουσας άδειας διαμονής	ΟΧΙ	ΝΑΙ
Πιστοποιητικό υγείας από Ελληνικό κρατικό νοσηλευτικό ίδρυμα	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Παράβολο	ΝΑΙ	ΝΑΙ

δ. Βήματα διαδικασίας μετάκλησης

Ειδικό πρόβλημα αποτελεί η διαδικασία μετάκλησης για εργασία η οποία προηγείται της διαδικασίας έκδοσης της άδειας διαμονής, σε αντιδιαστολή με την διαδικασία νομιμοποίησης μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα. Η διαδικασία της μετάκλησης, η οποία φορά είτε εποχιακή εργασία είτε εξαρτημένη εργασία, είναι υπερβολικά γραφειοκρατική και διεκπεραιώνεται σε χρόνο 12 μηνών ή και περισσότερο (στον οποίο προστίθεται και ο χρόνος έκδοσης στη συνέχεια της άδειας διαμονής). Η διαδικασία αυτή ρυθμίζεται με υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται κάθε χρόνο από το ΥΠ.ΕΣ. και περιλαμβάνει 18 διακριτά βήματα τα οποία συνοψίζονται παρακάτω και παρουσιάζονται στο Διάγραμμα που ακολουθεί στη σελίδα 27:

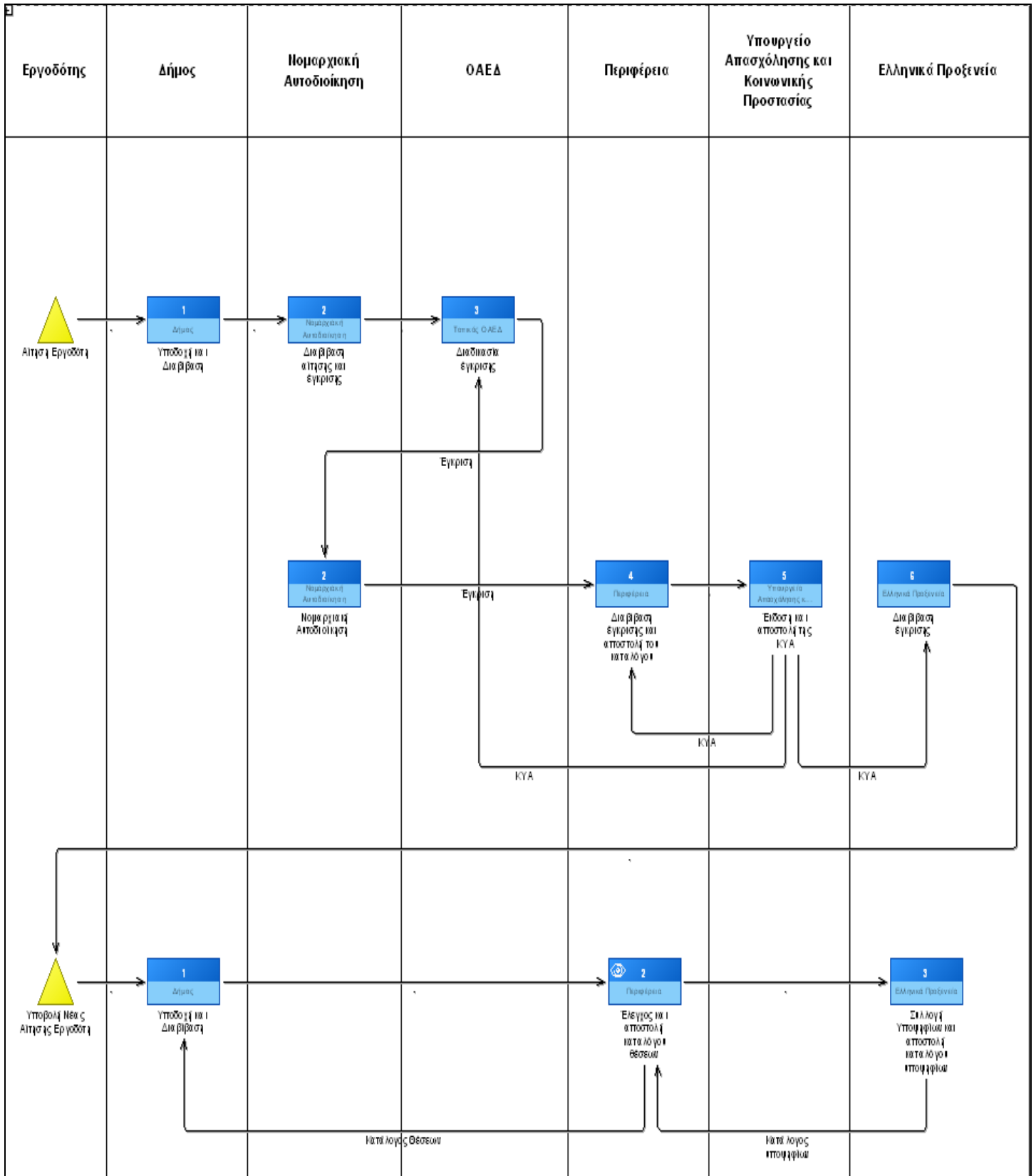
1. Υποβολή αίτησης του εργοδότη στον Δήμο μέχρι τις 30 Ιουνίου κάθε έτους.
2. Διαβίβαση της αίτησης από τον Δήμο στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
3. Διαβίβαση της αίτησης από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στον τοπικό ΟΑΕΔ.
4. Αξιολόγηση από τον τοπικό ΟΑΕΔ της δυνατότητας κάλυψης της θέσης από το εργατικό δυναμικό της χώρας και έγκριση της μετάκλησης εφόσον δεν υπάρχει η δυνατότητα αυτή.
5. Διαβίβαση της έγκρισης από τον τοπικό ΟΑΕΔ στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

6. Διαβίβαση της έγκρισης του ΟΑΕΔ από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στην Περιφέρεια.
7. Ενημέρωση του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας από την Περιφέρεια.
8. Έκδοση σχετικής Κοινής Υπουργικής Απόφασης Υπουργείου Εσωτερικών και Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.
9. Αποστολή της Κοινής Υπουργικής Απόφασης στις Περιφέρειες, τον ΟΑΕΔ και τα Ελληνικά προξενία.
10. Υποβολή νέας αίτησης του εργοδότη στον Δήμο.
11. Διαβίβαση της αίτησης από τον Δήμο στην Περιφέρεια.
12. Έλεγχος της περιφέρειας για το εάν πρόκειται για τον ίδιο εργοδότη που είχε υποβάλλει αίτηση στην αρχή της διαδικασίας.
13. Αποστολή του καταλόγου των εγκεκριμένων θέσεων στα Ελληνικά προξενία.
14. Συλλογή υποψηφίων αλλοδαπών από τα προξενία της χώρας
15. Αποστολή καταλόγου υποψηφίων από τα προξενία στις Περιφέρειες
16. Διαβίβαση των καταλόγων από τις περιφέρειες στους Δήμους.
17. Επιλογή αλλοδαπού προς μετάκληση από τον ενδιαφερόμενο εργοδότη.
18. Υποβολή αίτησης για την μετάκληση συγκεκριμένου αλλοδαπού.

Η διαδικασία αυτή δεν φαίνεται να δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα για την μετάκληση ατόμων για εποχιακή απασχόληση στον αγροτικό τομέα, όπου ισχύουν διακρατικές συμφωνίες και οι ανάγκες από έτος σε έτος είναι σχετικά σταθερές ενώ η έλλειψη ημεδαπού εργατικού δυναμικού δεδομένη -- ιδιαίτερα για την Βόρεια Ελλάδα, οι ανάγκες της οποίας καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από τις γειτονικές χώρες. Όμως η διαδικασία αυτή δημιουργεί σχεδόν ανυπέρβλητα προβλήματα για την μετάκληση προσωπικού από μεμονωμένες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις, για τις οποίες ο χρόνος των 12 μηνών αποτελεί σχεδόν απαγορευτικό όρο, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από τον πολύ μικρό αριθμό των αιτήσεων που υποβάλλονται (π.χ. στην Περιφέρεια Αττικής).³

³ Triandafyllidou A. & Marouf M., Immigration Towards Greece at The Eve Of The 21st Century, A Critical Assessment, Unpublished Report prepared for the IDEA project, Draft version, Hellenic Foundation for European & Foreign Policy (ELIAMEP), January 2008.

Διάγραμμα Διαδικασίας Μετάκλησης Αλλοδαπών

3.2.3.2 ΣΤΑΔΙΑ, ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Από την καταγραφή της ισχύουσας κατάστασης σε ότι αφορά τις προϋποθέσεις που τίθενται για την έκδοση και ανανέωση των αδειών διαμονής, την προβλεπόμενη διαδικασία, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, και τους προβλεπόμενους χρόνους προκύπτουν οι εξής διαπιστώσεις:

α. Προϋποθέσεις

Οι προϋποθέσεις που τίθενται, γενικές και ειδικές κατά τύπο άδειας, είναι ολιγάριθμες και σχετικά εύλογες με δεδομένη την εθνική πολιτική για τον έλεγχο της μετανάστευσης. Όμως πολλές από αυτές είναι επιδεκτικές ερμηνείας και διακριτικής ευχέρειας εκ μέρους των αρχών που αποφασίζουν για την έκδοση ή μη της άδειας, και οπωσδήποτε πηγή αβεβαιότητας και σύγχυσης για τους ενδιαφερόμενους.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν: η προϋπόθεση ύπαρξης σύμβασης για την ανανέωση της άδειας εξαρτημένης εργασίας που αποτελεί πρόβλημα στις περιπτώσεις προσωρινής ανεργίας ή εποχικής απασχόλησης, η εκπρόθεσμη υποβολή αίτησης άδειας διαμονής γεγονός που κανονικά δεν επιτρέπει την έκδοση της άδειας διαμονής, η παράλειψη δήλωσης μεταβολής της οικογενειακής κατάστασης γεγονός που δημιουργεί πρόβλημα στην νομιμοποίηση τέκνων σε μεταγενέστερο στάδιο, η περίπτωση μετανάστη που έχει καταδικασθεί με αναστολή σε πρώτο βαθμό και του οποίου εκκρεμεί έφεση για τον οποίο η ΕΛ.ΑΣ. δηλώνει ότι δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των ανεπιθύμητων προσώπων.

Σημαντικό πρόβλημα και επιπρόσθετη πηγή αβεβαιότητας και σύγχυσης για τους ενδιαφερόμενους, αλλά και για τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, αποτελούν οι συχνές, μέχρι σήμερα τουλάχιστον, αλλαγές του θεσμικού πλαισίου με τις οποίες μπορεί να διαφοροποιούνται οι προϋποθέσεις έκδοσης και ανανέωσης των αδειών, γεγονός που στο παρελθόν έχει οδηγήσει στην απόρριψη αιτήσεων αδειών διαμονής για τυπικούς και όχι ουσιαστικούς λόγους. (π.χ. όταν έχει καθυστερήσει η έκδοση της άδειας διαμονής και στο μεταξύ έχει αλλάξει η σχετική νομοθεσία).

β. Βήματα διαδικασίας

Τα βήματα που προβλέπονται για την διαδικασία έκδοσης ή ανανέωσης των αδειών διαμονής είναι ολιγάριθμα και σαφή, με εξαίρεση τις διαδικασίες για την μετάκληση αλλοδαπών που προαναφέρθηκαν, αλλά η διαδικασία επιβαρύνεται από τα προβλήματα που αναφέρθηκαν στο Κεφάλαιο 3.2.2 δηλαδή:

- Την διάσπαση της όλης διαδικασίας μεταξύ των υπηρεσιών υποδοχής (Δήμοι) και των υπηρεσιών της Περιφέρειας που εκδίδουν τις άδειες.
- Το φαινόμενο ελλিপών φακέλων το οποίο εν μέρει οφείλεται στο έλλειμμα πληροφόρησης των ενδιαφερομένων και στις συχνές αλλαγές του θεσμικού πλαισίου.
- Τις αδυναμίες οργάνωσης και στελέχωσης και των δύο εμπλεκόμενων υπηρεσιών (Δήμοι, Περιφέρειες).

γ. Δικαιολογητικά

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι επίσης ολιγάριθμα, αλλά και εδώ η διαδικασία επιβαρύνεται από οργανωτικά προβλήματα στις περιπτώσεις όπου απαιτείται η αναζήτηση εγγράφων ή πιστοποιητικών από άλλους φορείς του εσωτερικού (π.χ. τον ΟΑΕΔ, το ΙΚΑ) ή του εξωτερικού (π.χ. για πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης).

Περιορισμένες δυνατότητες απλούστευσης υπάρχουν, ιδίως εφόσον αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες χρήσης του πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης της διαδικασίας, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του κεφαλαίου 3.2.4 που ακολουθεί, και η αυτεπάγγελτη αναζήτηση δικαιολογητικών ή η on-line σύνδεση με τις υπηρεσίες φορολογίας και ασφαλιστικών οργανισμών όπως το ΙΚΑ.

Κοινές διαπιστώσεις για όλους σχεδόν τους τύπους αδειών που εξετάζει η παρούσα Έκθεση σε ότι αφορά τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι οποίες οδηγούν σε προτάσεις απλούστευσης αποτελούν:

- Η μη τυποποίηση του διαβιβαστικού εντύπου αίτησης που υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος, το οποίο επιπλέον είναι διαθέσιμο μόνο στα Ελληνικά.
- Η απαίτηση προσκόμισης ακριβούς φωτοαντίγραφου όλων των σελίδων του διαβατηρίου ή του ταξιδιωτικού εγγράφου σε κάθε ανανέωση άδειας διαμονής.
- Η απαίτηση προσκόμισης επικυρωμένου αντιγράφου της προηγούμενης άδειας διαμονής, ενώ η άδεια διαμονής μπορεί είτε απλώς να επιδειχθεί στην υπηρεσία υποβολής της αίτησης, είτε να φωτοτυπηθεί και επικυρωθεί από την υπηρεσία υποβολής της αίτησης. Σε κάθε περίπτωση η προηγούμενη άδεια πρέπει να βρίσκεται ήδη στο φάκελο των ενδιαφερόμενων οπότε η προσκόμισή της είναι περιττή.
- Η απαίτηση προσκόμισης επικυρωμένου αντιγράφου της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του εργοδότη από δημόσια υπηρεσία, απαίτηση που (κατά τον Συνήγορο του Πολίτη και το Forum Μεταναστών) είναι περιττή διότι αφενός δημιουργεί αδιέξοδο στις περιπτώσεις όπου ο ενδιαφερόμενος τυχαίνει να είναι άνεργος στον χρόνο υποβολής της αίτησης ανανέωσης της άδειας, αφετέρου γιατί ως έγγραφο η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας δεν προβλέπεται από την Εργατική Νομοθεσία και δημιουργεί διοικητικό βάρος για τον εργοδότη.
- Η προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου βιβλιαρίου υγείας του οικείου ασφαλιστικού φορέα δεδομένου ότι το ίδιο το βιβλιάριο υγείας αποτελεί έγκυρο δημόσιο έγγραφο από το οποίο η υπηρεσία υποδοχής μπορεί να διαπιστώσει αν πληρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις για τον ενδιαφερόμενο.
- Η προσκόμιση αποδεικτικού εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων. Καταρχήν το να μην έχει οφειλές ο ενδιαφερόμενος στο δημόσιο μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβολική απαίτηση για την έκδοση ή την ανανέωση της άδειας διαμονής, αλλά σε κάθε περίπτωση η φορολογική ενημερότητα πρέπει να μπορεί να ελεγχθεί από την υπηρεσία σε σύνδεση on-line με το σύστημα TAXIS.
- Δεν είναι σαφές αν ορισμένα από τα στοιχεία που πρέπει να υποβάλει ο ενδιαφερόμενος συνιστούν πληροφορίες για στατιστική χρήση, ή πληροφορίες που συνεκτιμούνται από την υπηρεσία για την απόφαση έκδοσης / ανανέωσης ή μη της άδειας διαμονής.
- Η προσφυγή σε υπεύθυνες δηλώσεις για θέματα που δεν καλύπτονται από το υπόδειγμα της αίτησης, οι οποίες μπορούν να ενσωματωθούν στο έντυπο της αίτησης με την κατάλληλη προσαρμογή.

3.2.3.3 ΧΡΟΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ, ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ

Οι χρόνοι διεκπεραίωσης των διαδικασιών έκδοσης και ανανέωσης των υπό εξέταση αδειών, οι χρόνοι ισχύος των αδειών και τα χρηματικά παράβολα και πρόστιμα παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ

Κατηγορία άδειας	Προϋποθέσεις	Προθεσμία διαβίβασης του φακέλου από τον Δήμο στην Περιφέρεια (ημέρες)	Προθεσμία έκδοσης της άδειας από Περιφέρεια ή ΥΠ.ΕΣ. (μήνες)	Διάρκεια ισχύος για την αρχική έκδοση της άδειας (έτη)	Διάρκεια ισχύος για την ανανέωση της άδειας (έτη)	Παράβολο για την έκδοση της άδειας (€)	Παράβολο για την ανανέωση της άδειας (€)	Πρόστιμα
A.1 Άδεια διαμονής για εξηρητημένη εργασία	Να έχει 400 ένησημα τη διετία με σταθερό εργοδότη	15	2	2	2	300	300	50€ αν δεν ανανεώσει μέσα σε 1 μήνα 250€ αν δε δηλώσει αλλαγή προσωπικών στοιχείων μέσα σε 1 μήνα (500€ σε περίπτωση υποτροπής)
A.2 Εποχιακή εργασία	Έγκριση από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας	15	2	6 μήνες	Δεν επιτρέπεται	Δεν ισχύει	Δεν ισχύει	Δεν ισχύει
A.4 Προσωρινή μετακίνηση για παροχή υπηρεσίας	Έγκριση από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας	15	2	6 μήνες	6 μήνες	150	Δεν ισχύει	
B.1 Ανεξάρτητη Οικονομική Δραστηριότητα	60.000€ και οικονομοτεχνική μελέτη	15	2	2	2	300	300	
B.2 Ανάπτυξη Επενδυτικής δραστηριότητας	300.000€ και οικονομοτεχνική μελέτη Διακριτική ευχέρεια ΥΠ.ΟΙ.Ο και ΥΠ.ΕΣ.	Ο φάκελος υποβάλλεται στο ΥΠ.ΟΙ.Ο. και στη συνέχεια στο ΥΠ.ΕΣ.	ΥΠ.ΟΙ.Ο.: 20 ημέρες ΥΠ.ΕΣ.: δεν προσδιορίζεται (να προσδιοριστεί προθεσμία 10 ημερών)	3	3	450	450	
Δ.1 Ανθρωπιστικοί	Διακριτική ευχέρεια ΥΠ.ΕΣ.	Ο φάκελος υποβάλλεται απευθείας στο ΥΠ.ΕΣ.	2	1	1	150	150	
Δ.2 Δημόσιο Συμφέρον	Διακριτική ευχέρεια ΥΠ.ΕΣ.	Ο φάκελος υποβάλλεται απευθείας στο ΥΠ.ΕΣ..	2	1	1	150	150	50€ αν δεν ανανεώσει μέσα σε 1 μήνα 250€ αν δε δηλώσει αλλαγή προσωπικών στοιχείων μέσα σε 1 μήνα (500€ σε περίπτωση υποτροπής)
Δ.3 Θύματα εμπορίας	Διακριτική ευχέρεια ΥΠ.ΕΣ.	Ο φάκελος υποβάλλεται απευθείας στο ΥΠ.ΕΣ.	2	1	1	0	0	
E.1 Μέλη οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας	Να έχει θεώρηση εισόδου για την αρχική άδεια κ εισόδημα 10.200€	15	11	Ίσης διάρκειας με του συντηρούντος	Ίσης διάρκειας με του συντηρούντος	Τα τέκνα κάτω των 18 δεν πληρώνουν παράβολο	Τα τέκνα κάτω των 18 δεν πληρώνουν παράβολο	
E.2 Αυτοτελής άδεια διαμονής μελών οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας	Να υπάρχει προηγούμενη άδεια διαμονής	15	11	Έως 1 έτος αλλά ίσης διάρκειας με του συντηρούντος για παλλινοστούντες ή ομογενείς	Κατά τις διατάξεις που αφορούν την αντίστοιχη κατηγορία άδειας	150	150	
E.3 Μέλη οικογένειας Έλληνα ή πολίτη Ε.Ε.	Να έχει θεώρηση εισόδου	15	2	5	10	0	0	

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ

Κατηγορία άδειας	Προϋποθέσεις	Προθεσμία διαβίβασης του φακέλου από τον Δήμο στην Περιφέρεια (ημέρες)	Προθεσμία έκδοσης της άδειας από Περιφέρεια ή ΥΠ.ΕΣ. (μήνες)	Διάρκεια ισχύος για την αρχική έκδοση της άδειας (έτη)	Διάρκεια ισχύος για την ανανέωση της άδειας (έτη)	Παράβολο για την έκδοση της άδειας (€)	Παράβολο για την ανανέωση της άδειας (€)	Πρόστιμα
ΣΤ. Άδεια διαμονής αόριστης διάρκειας	10 χρόνια νόμιμη διαμονή στη χώρα	15	2	Αόριστης διάρκειας	Δεν απαιτείται ανανέωση	900	Δεν ισχύει	
Ζ. Άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος	5ετής νόμιμη διαμονή στη χώρα, εισόδημα τα δυο τελευταία έτη τουλάχιστον 8.500€ και πτυχίο Ελληνομάθειας Δ' επιπέδου σπουδών από την Ελλάδα	15	2	5	5	900	900	50€ αν δεν ανανεώσει μέσα σε 1 μήνα 250€ αν δε δηλώσει αλλαγή προσωπικών στοιχείων μέσα σε 1 μήνα (500€ σε περίπτωση υποτροπής)

Τα στοιχεία του πίνακα συνοψίζονται ως εξής:

α. Χρόνοι διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκδοσης των αδειών

Σε ότι αφορά τους χρόνους διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκδοσης των αδειών προβλέπονται οι εξής προθεσμίες:

- Για την πλειοψηφία των αδειών: 15 ημέρες για την διαβίβαση του φακέλου από τον Δήμο στην Περιφέρεια, 15 ημέρες για την αποστολή της άδειας από την Περιφέρεια στον Δήμο, 2 μήνες για την έκδοση της άδειας από την Περιφέρεια, και συνολικά 3 μήνες.
- Για τις άδειες οικογενειακής επανένωσης προβλέπονται: 11 μήνες για την έκδοση της άδειας από την Περιφέρεια περιλαμβανομένου χρόνου 2 μηνών για την επικοινωνία της Περιφέρειας με τις προξενικές αρχές στην χώρα προέλευσης, ένας μήνας για την διαβίβαση του φακέλου από τον Δήμο στην Περιφέρεια και την αποστολή της άδειας από την Περιφέρεια στον Δήμο, και συνολικά 12 μήνες.
- Για τις άδειες που εκδίδονται από τις κεντρικές υπηρεσίες του ΥΠ.ΕΣ. δεν προβλέπονται προθεσμίες.

Οι προβλεπόμενοι χρόνοι μπορούν να θεωρηθούν εύλογοι, υπό τις παρούσες συνθήκες λειτουργίας του συστήματος έκδοσης των αδειών και τα προβλήματα δυσλειτουργίας των υπηρεσιών των δήμων και ανεπαρκούς στελέχωσης των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Όμως, ο χρόνος των 12 μηνών για την έκδοση των αδειών οικογενειακής επανένωσης κρίνεται ως πάρα πολύ μεγάλος.

Σημειώνεται ότι οι προβλεπόμενοι χρόνοι είναι ενδεικτικοί για τις υπηρεσίες των Περιφερειών. Αντίθετα, οι προθεσμίες για τους μετανάστες είναι αποκλειστικές, και η παραβίαση των προθεσμιών που τίθενται για την ανανέωση της άδειας, την δήλωση αλλαγής στοιχείων, κλπ, έχουν δυσμενείς συνέπειες (πρόστιμα, απώλεια του δικαιώματος παραμονής στην χώρα, κλπ.).

Οι καθυστερήσεις, για τις άδειες που εκδίδονται από τις Περιφέρειες για τις οποίες προβλέπεται χρόνος 3 μηνών συνολικά φθάνουν ή και ξεπερνούν τους 12 μήνες είτε διότι οι υποβαλλόμενοι φάκελοι έχουν ελλείψεις είτε διότι δεν επαρκεί το προσωπικό των υπηρεσιών των Περιφερειών. Αυτό έχει δυσμενείς επιπτώσεις και για τις αρμόδιες υπηρεσίες που είναι επιφορτισμένες με τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών και τον έλεγχο της μετανάστευσης και βεβαίως για τους ίδιους τους μετανάστες. Δεν μπορούν να ταξιδέψουν έξω από την χώρα παρά σε ορισμένες περιόδους ή με ειδική άδεια, η αναμονή μπορεί να ξεπερνά τον χρόνο ισχύος της

βεβαίωσης που δίνεται στον ενδιαφερόμενο όταν καταθέτει τον φάκελο στον Δήμο οπότε πρέπει να υποβάλλει αίτηση για ανανέωση της άδειας (ενώ ενδεχομένως έχουν αλλάξει οι σχετικές διατάξεις και δεν ισχύουν πλέον οι όροι με τους οποίους υποβλήθηκε οι αίτηση, κλπ.).

Παράλληλα δεν τηρούνται στατιστικά στοιχεία για τους χρόνους έκδοσης των αδειών ώστε να παρακολουθείται η αποτελεσματικότητα του συστήματος έκδοσης των αδειών και το επίπεδο εξυπηρέτησης των μεταναστών. Χαρακτηριστική πάντως ένδειξη του μεγέθους των καθυστερήσεων αποτελεί ο αριθμός των αδειών διαμονής που βρίσκονται στην διαδικασία έκδοσης ανέρχεται σε 250.000, ή περισσότερο του 50% των αδειών που είναι σε ισχύ (480.000).

β. Χρόνοι ισχύος των αδειών

Οι χρόνοι ισχύος των αδειών κυμαίνονται:

- Για τις αρχικές άδειες, ο χρόνος ισχύος τους κυμαίνεται από ένα έτος για τις περισσότερες κατηγορίες άδειας μέχρι 2 ή 3 έτη για τις άδειες ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας ή επενδυτικής δραστηριότητας αντίστοιχα, ενώ για τις άδειες εποχιακής εργασίας ο χρόνος ισχύος τους περιορίζεται στους 6 μήνες.
- Ειδικά για τις άδειες οικογενειακής επανένωσης, η αρχική άδεια είναι ίσης διάρκειας με αυτήν του συντηρούντος αλλά δεν συμπίπτουν χρονικά, ενώ για τις αυτοτελείς άδειες μελών οικογένειας μετανάστη η ισχύς τους δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος.
- Για τις ανανεούμενες άδειες, ο χρόνος ισχύος τους κυμαίνονται από ένα έτος για τις άδειες που χορηγούνται για ανθρωπιστικούς λόγους, μέχρι 2 έτη για τις περισσότερες κατηγορίες άδειας, 3 έτη για τις άδειες επενδυτικής δραστηριότητας, 5 έτη για την άδεια του επί μακρόν διαμένοντος, και χωρίς χρονικό περιορισμό για τις άδειες αόριστης διάρκειας.
- Για τις άδειες οικογενειακής επανένωσης μελών οικογένειας πολίτη της ΕΕ η αρχική άδεια έχει διάρκεια 5 ετών και οι ανανεώσεις της 10 ετών.

γ. Χρηματικά παράβολα και πρόστιμα

Το ύψος των παραβόλων που καταβάλλονται για τις περισσότερες κατηγορίες αδειών ορίζεται ανάλογα με τον χρόνο ισχύος της άδειας: 1 έτους σε 150 €, 2 ετών σε 300 €, 3 ετών σε 450 €, και για τις άδειες αόριστης διάρκειας και επί μακρόν διαμένοντος σε 900 €. Από την καταβολή παραβόλου εξαιρούνται μόνον οι άδειες των ανήλικων κάτω των 18 ετών και οι άδειες που χορηγούνται στα θύματα εμπορίας.

Ποσοστό 30% των εσόδων από παράβολα αποδίδεται στους Δήμους, ενώ από το υπόλοιπο 70% ένα ποσοστό αποδίδεται στο ΥΠ.ΕΣ. και το υπόλοιπο περιέρχεται στα Δημόσια Ταμεία, όπως και το σύνολο των εσόδων από τα πρόστιμα.

Σε ότι αφορά τα προβλεπόμενα χρηματικά παράβολα, το ύψος τους μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβολικό σε σχέση με το γεγονός ότι η μεγάλη πλειονότητα των μεταναστών ανήκει στις χαμηλές ή τις πολύ χαμηλές εισοδηματικές τάξεις, αναντίστοιχο με το κόστος έκδοσης των αδειών (δεδομένου ότι αυξάνεται ανάλογα με την διάρκεια ισχύος της άδειας ενώ το κόστος έκδοσης των αδειών δεν διαφοροποιείται ανάλογα με την διάρκεια ισχύος τους), αλλά και ως πολλαπλάσιο του κόστους των υπηρεσιών του δημοσίου που διεκπεραιώνουν τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών, για το οποίο πάντως δεν υπάρχουν διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία. Για τα προβλεπόμενα παράβολα τίθεται το αντικειμενικό ερώτημα εάν υπολείπονται ή υπερβαίνουν το κόστος προσωπικού και λειτουργίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών (Δήμοι, υπηρεσίες Περιφερειών και κεντρικές υπηρεσίες

ΥΠ.ΕΣ.) για την διαχείριση των διαδικασιών έκδοσης των αδειών και το ερώτημα πολιτικής για το εάν με τα προβλεπόμενα παράβολα επιδιώκεται η ανταποδοτικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή εάν αποτελούν δημοσιονομικό (εισπρακτικό) μέτρο, δεδομένου ότι ένα σημαντικό ποσοστό των εσόδων από τα παράβολα και το σύνολο των εσόδων από τα πρόστιμα περιέρχεται στα Δημόσια Ταμεία.

Επιβάλλονται δύο ειδών πρόστιμα:

- Πρόστιμα ύψους 50 € για την παραβίαση μέχρι ένα μήνα της καταληκτικής ημερομηνίας της ισχύουσας άδειας που αποτελεί προθεσμία ανανέωσης της άδειας, μετά την παρέλευση της οποίας ο μετανάστης χάνει το δικαίωμα παραμονής στη χώρα.
- Πρόστιμα ύψους 250 € για την παραβίαση της υποχρέωσης δήλωσης μεταβολών της προσωπικής, οικογενειακής και επαγγελματικής κατάστασης (διεύθυνση κατοικίας, αλλαγή ιθαγένειας, σύναψη ή λύση/ακύρωση γάμου, γέννηση τέκνου, απώλεια ή μεταβολή διαβατηρίου/ταξιδιωτικού εγγράφου, απώλεια άδειας διαμονής, μεταβολές εργοδότη και είδους απασχόλησης, καταγγελία σύμβασης εργασίας) τα οποία διπλασιάζονται στο ύψος των 500 € σε περίπτωση υποτροπής.

Σε ότι αφορά τα προβλεπόμενα πρόστιμα, αυτό που αφορά την παραβίαση της προθεσμίας του ενός μηνός (50 €) για την ανανέωση της άδειας θεωρείται εύλογο. Αντίθετα, το προβλεπόμενο πρόστιμο σε ότι αφορά την παραβίαση της προθεσμίας του ενός μηνός (250 € την πρώτη φορά και 500 € σε περίπτωση υποτροπής) για την δήλωση αλλαγής προσωπικών στοιχείων μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβολικό και πάντως ως δυσανάλογο σε σχέση με το πρόστιμο που προβλέπεται για την καθυστέρηση ανανέωσης της άδειας. Παράλληλα, η υποχρέωση ενημέρωσης και της υπηρεσίας μετανάστευσης και των αστυνομικών αρχών για κάθε αλλαγή προσωπικών στοιχείων επιβαρύνει και τους μετανάστες και τις υπηρεσίες με φόρτο εργασίας.

3.2.4. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Διαπιστώνεται ότι στο ΥΠ.ΕΣ. λειτουργεί ένα πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης των αιτημάτων των μεταναστών. Διαθέτει δυνατότητα πανελλαδικής εμβέλειας, χορήγηση μοναδικού αριθμού μητρώου μετανάστη και μοναδικό αριθμό εκδιδόμενης άδειας. Επίσης παρέχει λειτουργικότητα πρωτοκόλλησης των αιτημάτων.

Το πληροφορικό σύστημα έχει υλοποιηθεί σε συνεργασία με την Δ.Α.Ε.Μ. του Δήμου Αθηναίων και παρέχει υπηρεσίες σε:

- **485 Δήμους** (επί συνόλου 1034), ενώ σε άλλους 274 Δήμους ευρίσκεται σε δοκιμαστική λειτουργία. Το σύστημα παρέχει υποστήριξη υποδοχής των φακέλων των μεταναστών, τα δε στοιχεία τα οποία καταγράφονται αποστέλλονται στις οικείες Περιφέρειες μέσω δίσκου ακτίνας (CD).
- **13 Περιφέρειες της Χώρας.** Μέσω του συστήματος αυτού παρακολουθείται η πορεία των φακέλων και οι αντίστοιχες διοικητικές καταστάσεις. Το σύστημα επικοινωνεί σε διάταξη on-line με το πληροφορικό σύστημα της ΕΛ.ΑΣ, από το οποίο ζητούνται και ανακτώνται πληροφορίες σχετιζόμενες με ζητήματα ασφαλείας.

Το σύστημα διαθέτει εκτεταμένους αλγορίθμους ελέγχου ταυτοπροσωπίας, επισημαίνεται όμως ότι το πρόβλημα αυτό μπορεί να λυθεί πλήρως μόνον οργανωτικά, και όχι μέσω της πληροφορικής τεχνολογίας.

Θα πρέπει να τονιστεί η ύπαρξη ενός καλά στελεχωμένου και αποτελεσματικού Help desk, το οποίο εξυπηρετεί τόσο ζητήματα λειτουργίας, όσο και νέων

αιτημάτων, τα οποία αφορούν είτε στη λειτουργικότητα είτε στην παραγόμενη πληροφόρηση.

Εκτιμάται ότι η λειτουργία του συστήματος είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική, με κύρια παραμένοντα ζητήματα:

- Την μη άμεση ηλεκτρονική επικοινωνία (on-line) μεταξύ Δήμων και Περιφερειών.
- Την αδυναμία ενημέρωσης της κάθε Περιφέρειας για δεδομένα άλλων Περιφερειών.
- Τον δύσκαμπτο μηχανισμό πληροφόρησης, ο οποίος απαιτεί κεντρική παρέμβαση των υπεύθυνων ανάπτυξης του συστήματος.

Η Επιτροπή επίσης διαπίστωσε ότι έχει δρομολογηθεί μία διαδικασία απλούστευσης των έντυπων των αιτήσεων, οι οποίες θα εκτυπώνονται μέσω του πληροφορικού συστήματος.

Τέλος, διαπιστώθηκε ότι βρίσκεται σε σχεδιασμό ένα ευρύτερο πληροφοριακό σύστημα που θα ικανοποιήσει τις μελλοντικές ανάγκες της διαδικασίας αδειοδότησης των μεταναστών. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι φορείς υλοποίησης των μελλοντικών πληροφοριακών συστημάτων θα πρέπει να συγκεράσουν αφενός τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ευθυγράμμιση της μεταναστευτικής πολιτικής, με τον εθνικό σχεδιασμό για την διοικητική μεταρρύθμιση αφετέρου, επιτυγχάνοντας παράλληλα τα ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα υλοποίησης.

3.2.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Τα προβλήματα πολυπλοκότητας, ασάφειας και συνεχών μεταβολών του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών διαμονής επιδεινώνονται από μία σειρά παραγόντων όπως ότι πολλοί από τους ενδιαφερόμενους δεν έχουν καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας, είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και βρίσκονται κατά κανόνα σε θέση άνισης σχέσης ως προς τις δημόσιες υπηρεσίες με τις οποίες συναλλάσσονται.

Τα προβλήματα αυτά επιδεινώνονται επίσης από το γεγονός ότι οι ρυθμίσεις συχνά τροποποιούνται με αποτέλεσμα είτε να χάνονται προθεσμίες και να απαιτούνται νέες ρυθμίσεις, είτε να δημιουργούνται ουρές και να αναγκάζονται οι υπηρεσίες να διεκπεραιώσουν μεγάλο αριθμό συναλλαγών σε περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Υπό τις συνθήκες αυτές, η σαφήνεια και επάρκεια της διαθέσιμης πληροφόρησης αποτελεί καθοριστική προϋπόθεση της ποιότητας των παρεχόμενων προς τους μετανάστες υπηρεσιών αλλά και της αποτελεσματικής διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκδοσης των αδειών από τις αρμόδιες υπηρεσίες και μείωσης του φόρτου εργασίας τους.

Από μια πρώτη επισκόπηση της διαθέσιμης πληροφόρησης προκύπτει ότι δεν καλύπτονται βασικές προϋποθέσεις επάρκειας και σαφήνειας. Ειδικότερα:

- Η διαθέσιμη πληροφόρηση περιορίζεται στην απαρίθμηση των απαιτούμενων, για κάθε περίπτωση άδειας, δικαιολογητικών σε πρόχειρες φωτοτυπημένες σελίδες και στο νομικό πλαίσιο, το οποίο όμως πρέπει να αναζητήσει ο ενδιαφερόμενος από οργανώσεις υποστήριξης των μεταναστών, ή από το διαδίκτυο (στις περιπτώσεις ορισμένων Δήμων και οργανώσεων μεταναστών).
- Το έντυπο της αίτησης είναι κοινό για όλους τους τύπους αδειών και περιλαμβάνει στοιχεία τα οποία έχουν ήδη δηλωθεί σε προηγούμενες αιτήσεις.
- Το έντυπο της αίτησης υπάρχει μόνον στην Ελληνική γλώσσα, και συνοδεύεται από οδηγίες συμπλήρωσής του πάλι μόνον στην Ελληνική γλώσσα, γεγονός

που δημιουργεί έλλειμμα πληροφόρησης και σύγχυση στη πλειονότητα των μεταναστών που δεν γνωρίζουν Ελληνικά.

- Δεν υπάρχουν οδηγίες ή άλλο πληροφοριακό υλικό για τις προϋποθέσεις έκδοσης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής, πέραν των σχετικών θεσμικών κειμένων για τις εκάστοτε ισχύουσες ρυθμίσεις, ούτε στην Ελληνική γλώσσα ούτε και στις γλώσσες των μεταναστών. Το έλλειμμα πληροφόρησης επιτείνεται από την απουσία (με ελάχιστες εξαιρέσεις, π.χ. του Δήμου Αθηναίων) προσωπικού που ομιλεί γλώσσες μεταναστών.

Συνολικά, η ανεπάρκεια πληροφόρησης έχει ως αποτέλεσμα την προσφυγή των ενδιαφερομένων σε δικηγόρους, πράγμα που τους επιβαρύνει οικονομικά και σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγεί σε φαινόμενα εκμετάλλευσης, αλλά και την επιβάρυνση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, το προσωπικό των οποίων πρέπει να αντιμετωπίσει απορίες, ή λανθασμένη πληροφόρηση των ενδιαφερομένων.

Παράλληλα, υπάρχουν και ελλείψεις στην πληροφόρηση και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών και των υπαλλήλων τους, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τους συμβασιούχους υπαλλήλους και τους μικρούς Δήμους. Προφανώς οι ελλείψεις αυτές επιδεινώνουν το πρόβλημα ελλιπούς πληροφόρησης των ενδιαφερομένων και, παράλληλα, επιβαρύνουν τις αντίστοιχες υπηρεσίες.

Κεντρική πηγή πληροφόρησης είναι οι κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών στις οποίες δεν υπάρχει υπηρεσία τύπου help-desk ή ειδικό γραφείο υποδοχής πολιτών.

3.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ

3.3.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με βάση και τις προτάσεις που έχουν υποβληθεί από τον Συνήγορο του Πολίτη και από το Forum των Μεταναστών, προτείνονται βελτιώσεις, που δεν θίγουν τις βασικές αρχές του θεσμικού πλαισίου αλλά διευκολύνουν τους αλλοδαπούς και συγχρόνως μειώνουν τον διοικητικό φόρτο των αρμοδίων δημόσιων υπηρεσιών. Ειδικότερα προτείνονται τα εξής:

- Η βεβαίωση κατάθεσης πλήρους αίτησης άδειας διαμονής να αποτελεί έγγραφο που παρέχει όλα τα δικαιώματα της άδειας διαμονής στον κάτοχό της, περιλαμβανομένης και της δυνατότητας εξόδου από την χώρα και επανεισόδου χωρίς προηγούμενη έγκριση.
- Η θεώρηση εισόδου να έχει διάρκεια όση και η διάρκεια της αντίστοιχης άδειας διαμονής και να δίδει στον αλλοδαπό όλα τα δικαιώματα της άδειας διαμονής.
- Κατάργηση της προϋπόθεσης κατάθεσης σύμβασης εργασίας για την ανανέωση της άδειας διαμονής, αλλά να παραμείνουν τα ένσημα ως απαραίτητο δικαιολογητικό για την ανανέωση της άδειας, για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα όσων είναι άνεργοι κατά τον χρόνο ανανέωσης της άδειάς τους.
- Η συγχώνευση των αδειών για εξαρτημένη εργασία και για παροχή υπηρεσιών ή έργου σε μία ενιαία άδεια.
- Η καθιέρωση ειδικού δελτίου ταυτότητας αλλοδαπού σε αντικατάσταση της ισχύουσας ρύθμισης επικόλλησης της άδειας στο διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο του αλλοδαπού.
- Η εισαγωγή διαδικασίας διαρκούς, χρηστικής, κωδικοποίησης της νομοθεσίας με την οποία θα παρακολουθούνται οι μεταβολές και διατάξεις του θεσμικού πλαισίου ρύθμισης των διαδικασιών έκδοσης αδειών διαμονής.
- Για τα παιδιά αυτά που έχουν γεννηθεί, μεγαλώσει και παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα, προτείνεται η αυτοδίκαιη πολιτογράφησή τους στην ηλικία των 18 ετών, αυτοδίκαια εφόσον το επιθυμούν, ή τουλάχιστον η χορήγηση άδειας διαμονής αόριστης διάρκειας.
- Η κωδικοποίηση της νομοθεσίας που ρυθμίζει τα θέματα της μετανάστευσης, και η εφαρμογή των αρχών της καλής νομοθέτησης.

3.3.2 ΔΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

3.3.2.1 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Για την αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών αυτών εξετάσθηκαν από την ΚΕΑΔ, με βάση και τις προτάσεις που κατατέθηκαν στην διαβούλευση με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τους κοινωνικούς εταίρους, 3 βασικές εναλλακτικές επιλογές σε ότι αφορά ειδικότερα τις δυσλειτουργίες που παρουσιάζονται στους Δήμους ως υπηρεσίες υποδοχής, και είναι οι εξής:

α. Ανάλυση του συνόλου των αρμοδιοτήτων έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής από τις υπηρεσίες των Περιφερειών

Με την εναλλακτική αυτή λύση καταργείται ολοσχερώς η εμπλοκή των Δήμων στις διαδικασίες έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής και μεταφέρεται το σύνολο των αρμοδιοτήτων στις υπηρεσίες των Περιφερειών που εδρεύουν στις πρωτεύουσες των Νομών της χώρας.

Πλεονεκτήματα της λύσης αυτής αποτελούν:

- Η συγκέντρωση του συνόλου της αρμοδιότητας έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής σε μία υπηρεσία (υποδοχή ενδιαφερομένων και έκδοση αδειών).
- Η κατάργηση των χρονοβόρων διαδικασιών διακίνησης φακέλων και αδειών μεταξύ Δήμων και υπηρεσιών Περιφέρειας.
- Η άμεση πρόσβαση των ενδιαφερομένων στην υπηρεσία έκδοσης των αδειών.

Μειονεκτήματα της λύσης αυτής αποτελούν:

- Η δυσκολία πρόσβασης των ενδιαφερομένων στις υπηρεσίες της Περιφέρειας από απομακρυσμένες περιοχές υπαίθρου ή, κυρίως, από νησιωτικές περιοχές από τις οποίες η πρόσβαση στην πρωτεύουσα του Νομού όπου βρίσκονται οι υπηρεσίες της Περιφέρειας δεν είναι εύκολη.
- Η λειτουργία υπηρεσιών μεγάλου μεγέθους στα μεγάλα αστικά κέντρα, ιδιαίτερα στην Περιφέρεια Αττικής εφόσον λειτουργήσει μία μόνον υπηρεσία, για κάθε ένα από τα νομαρχιακά διαμερίσματα της Περιφέρειας.
- Η εξάρτηση των αρμόδιων υπηρεσιών από τους περιορισμούς και τις προτεραιότητες του διοικητικού μηχανισμού της Περιφέρειας, ιδίως σε ότι αφορά την στελέχωση και τις διατιθέμενες στις αρμόδιες υπηρεσίες υποδομές.
- Οι διοικητικές δυσκολίες και το δημοσιονομικό κόστος στελέχωσης των υπηρεσιών της Περιφέρειας με το απαραίτητο προσωπικό που θα διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα και δεν θα υπηρετεί με το καθεστώς του συμβασιούχου, πράγμα που αποτελεί βασική προϋπόθεση αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών της Περιφέρειας.

β. Ανάθεση των διαδικασιών υποδοχής στα ΚΕΠ

Με την εναλλακτική αυτή λύση η αρμοδιότητα υποδοχής αναλαμβάνεται από τα ΚΕΠ και η αρμοδιότητα της έκδοσης των αδειών παραμένει στην Περιφέρεια.

Σημαντικά πλεονεκτήματα της λύσης αυτής αποτελούν:

- Η εξασφάλιση τοπικής πρόσβασης των ενδιαφερομένων στις υπηρεσίες υποδοχής, στοιχείο που αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για τους ενδιαφερόμενους ιδίως για τους εγκατεστημένους σε απομακρυσμένες περιοχές υπαίθρου ή σε νησιωτικές περιοχές από τις οποίες η πρόσβαση στην πρωτεύουσα του Νομού δεν είναι εύκολη.
- Η διασφάλιση τυποποίησης της διαδικασίας υποδοχής και ελέγχου της πληρότητας των υποβαλλόμενων φακέλων και παροχής υψηλής ποιότητας υπηρεσιών, με δεδομένη την πολύ θετική εμπειρία λειτουργίας των ΚΕΠ και τον επαγγελματισμό που έχει επιδείξει το προσωπικό των ΚΕΠ, το οποίο εντάσσεται σταδιακά σε καθεστώς μόνιμης σχέσης εργασίας.
- Το γεγονός ότι η προσθήκη του αντικειμένου αυτού στις αρμοδιότητες των ΚΕΠ θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητά τους, δεδομένου ότι αρκετές από τις υπηρεσίες που προσφέρουν σήμερα αναμένεται ότι θα μειωθούν σταδιακά με την διεύρυνση των ρυθμίσεων αυτεπάγγελτης αναζήτησης ή κατάργησης

δικαιολογητικών, την ανάπτυξη των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την διεύρυνση των υπηρεσιών e-ker.

- Η δυνατότητα άμεσης εφαρμογής.

Ενδεχόμενες δυσχέρειες μπορεί να αποτελέσουν:

- Οι αυξημένες απαιτήσεις επικοινωνίας με τους μετανάστες και προβλήματα που προέρχονται από την ελλιπή γνώση της Ελληνικής γλώσσας πολλών από αυτούς.
- Η διάσπαση της αρμοδιότητας μεταξύ ΚΕΠ (υπηρεσία υποδοχής) και Περιφέρειας (υπηρεσία έκδοσης άδειας) η οποία όμως μπορεί να αντιμετωπισθεί από την αποτελεσματική λειτουργία των ΚΕΠ και την χρήση ηλεκτρονικής επικοινωνίας με τις περιφέρειες.

Πιθανή παραλλαγή αυτής της εναλλακτικής λύσης αποτελεί η διαδημοτική συνεργασία (με ΚΕΠ διαδημοτικής εμβέλειας για το αντικείμενο αυτό) σε ορισμένες περιπτώσεις αραιοκατοικημένων περιοχών και πολύ μικρών Κ.Ε.Π.

γ. Δημιουργία ειδικού φορέα Μετανάστευσης

Με την εναλλακτική αυτή λύση δημιουργείται ειδικός φορέας Μετανάστευσης πανελλαδικής εμβέλειας με τοπικές υπηρεσίες, υπαγόμενος στο Υπουργείο Εσωτερικών ο οποίος αναλαμβάνει το σύνολο των αρμοδιοτήτων έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής.

Πλεονεκτήματα της λύσης αυτής αποτελούν:

- Η δυνατότητα της επιτόπου έκδοσης της άδειας διαμονής, εφόσον κατατίθεται πλήρης φάκελος δικαιολογητικών και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας.
- Η συγκέντρωση του συνόλου τη αρμοδιότητας έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής σε μία υπηρεσία (υποδοχή ενδιαφερομένων και έκδοση άδειας).
- Η κατάργηση των διαδικασιών διακίνησης φακέλων και αδειών μεταξύ Δήμων και υπηρεσιών Περιφέρειας.
- Η άμεση πρόσβαση των ενδιαφερομένων στην υπηρεσία έκδοσης των αδειών.
- Η δυνατότητα απευθείας διοίκησης και ελέγχου των υπηρεσιών έκδοσης των αδειών, χωρίς την παρεμβολή της Περιφέρειας ή του Δήμου.

Ιδιαίτερα σημαντικά μειονεκτήματα της λύσης αυτής αποτελούν:

- Η ανάγκη ίδρυσης, οργάνωσης, στελέχωσης και λειτουργίας μιας νέας υπηρεσίας εκ του μηδενός, και το αντίστοιχο δημοσιονομικό κόστος.
- Οι προφανείς δυσκολίες, οργανωτικές και θεσμικές, ανάπτυξης του νέου φορέα σε πανελλαδικό επίπεδο και μεταφοράς των σχετικών αρμοδιοτήτων, του προσωπικού και των αρχείων από τις Περιφέρειες στο νέο φορέα.

Τα μειονεκτήματα αυτά μπορεί να αντιμετωπισθούν αλλά καθιστούν την επιλογή αυτή βιώσιμη σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα όχι μικρότερο των 3-4 ετών.

3.3.2.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ

Προτείνεται:

- **Ως άμεσο μέτρο** η ανάθεση των υπηρεσιών υποδοχής στα ΚΕΠ σε συνδυασμό με την στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών των Περιφερειών με το απαραίτητο μόνιμο προσωπικό. Η επιλογή των ΚΕΠ ως υπηρεσιών υποδοχής θα διατηρήσει το πλεονέκτημα της τοπικής πρόσβασης στους ενδιαφερόμενους, θα εξασφαλίσει τον απαραίτητο επαγγελματισμό και ποιότητα υπηρεσιών, με βάση την εμπειρία λειτουργίας των ΚΕΠ, θα ενισχύσει την διαφάνεια, και θα αντιμετωπίσει με τον αποτελεσματικό πρόελεγχο το φαινόμενο των ελλειπών φακέλων που αποτελεί βασικό πρόβλημα στο ισχύον καθεστώς.
- **Μεσοπρόθεσμα, σε χρονικό ορίζοντα 3-4 χρόνων**, να εξετασθεί η δυνατότητα δημιουργίας ειδικού φορέα μετανάστευσης, με τοπικές υπηρεσίες, υπαγόμενου στο ΥΠ.ΕΣ., με στόχο την άμεση επί τόπου έκδοση των αδειών διαμονής, στις περιπτώσεις που κατατίθεται πλήρης φάκελος δικαιολογητικών και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας, εφόσον εξασφαλισθούν οι απαραίτητες υποδομές, οργάνωση, τεχνικά μέσα και στελέχωση του νέου φορέα, σε συνδυασμό με την λειτουργία των ΚΕΠ ως υπηρεσιών υποδοχής ιδιαίτερα για απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές με δυσκολίες πρόσβασης στις μονάδες του νέου φορέα.

3.3.3 ΣΤΑΔΙΑ, ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ, ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ

α. Στάδια, προϋποθέσεις και δικαιολογητικά

Για την πλειοψηφία των τύπων αδειών που εξετάζει η ΚΕΑΔ σε ότι αφορά τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις και δικαιολογητικά, προτείνεται:

- Να καταργηθεί το διαβιβαστικό έντυπο αίτησης που υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος και τα σχετικά στοιχεία να ενσωματωθούν στο έντυπο της αίτησης.
- Να καταργηθεί η απαίτηση προσκόμισης φωτοαντίγραφου όλων των σελίδων του διαβατηρίου ή των ταξιδιωτικών εγγράφων σε κάθε ανανέωση άδειας διαμονής ή το σχετικό έγγραφο να φωτοτυπείται και επικυρώνεται από την υπηρεσία υποβολής της αίτησης.
- Να καταργηθεί η απαίτηση προσκόμισης επικυρωμένου αντιγράφου της προηγούμενης άδειας διαμονής, εφόσον η άδεια διαμονής μπορεί είτε απλώς να επιδειχθεί στην υπηρεσία υποβολής της αίτησης, είτε να φωτοτυπηθεί και επικυρωθεί από την υπηρεσία υποβολής της αίτησης. Σε κάθε περίπτωση η προηγούμενη άδεια πρέπει να βρίσκεται ήδη στο φάκελό του ενδιαφερόμενου οπότε η προσκόμισή της είναι περιττή.
- Να καταργηθεί η απαίτηση προσκόμισης αποδεικτικού εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων. Καταρχήν το να μην έχει οφειλές ο ενδιαφερόμενος στο δημόσιο μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβολική απαίτηση για την έκδοση ή την ανανέωση της άδειας διαμονής, αλλά σε κάθε περίπτωση η φορολογική ενημερότητα πρέπει να μπορεί να ελεγχθεί από την υπηρεσία σε σύνδεση on-line με το σύστημα TAXIS.
- Να περιορισθούν τα στοιχεία που πρέπει να καταθέσει ο ενδιαφερόμενος τα οποία συνιστούν πληροφορίες που συνεκτιμούνται από την υπηρεσία για την απόφαση έκδοσης /ανανέωσης ή μη της άδειας διαμονής.

- Να ενσωματωθούν στο έντυπο της αίτησης με την κατάλληλη προσαρμογή οι υπεύθυνες δηλώσεις για θέματα που δεν καλύπτονται από το υπόδειγμα της αίτησης.

β. Χρόνοι έκδοσης και διάρκειας ισχύος των αδειών διαμονής

Σε ότι αφορά τους προβλεπόμενους **χρόνους έκδοσης των αδειών** προτείνονται τα εξής:

- Ως **άμεσα μέτρα**, με την προϋπόθεση ανάθεσης των υπηρεσιών υποδοχής στα ΚΕΠ και εφόσον υποβάλλεται πλήρης φάκελος και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας, προτείνονται τα εξής:
 - ✓ Η μείωση της θεσμοθετημένης προθεσμίας έκδοσης των αδειών από 3 σε 1,5 μήνες (1 μήνας για την χορήγηση της άδειας από την Περιφέρεια και 15 ημέρες για τις επικοινωνίες Δήμου ή ΚΕΠ-Περιφέρειας).
 - ✓ Η μείωση της θεσμοθετημένης προθεσμίας έκδοσης των αδειών οικογενειακής επανένωσης από 11 μήνες σε 4 μήνες.
 - ✓ Η θεσμοθέτηση εύλογων προθεσμιών (π.χ. μέχρι 1 μήνα σε ότι αφορά την υπηρεσία έκδοσης της άδειας) για όλους τους τύπους αδειών, περιλαμβανομένων και αυτών που εκδίδονται από τις κεντρικές υπηρεσίες του ΥΠ.ΕΣ.
 - ✓ Ειδικά για τις άδειες διαμονής για την ανάπτυξη επενδυτικής δραστηριότητας, για την προέγκριση των οποίων ακολουθείται εθιμικά προθεσμία 20 ημερών από το Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών, προτείνεται η θεσμοθέτηση της ανωτέρω προθεσμίας των 20 ημερών καθώς και η θεσμοθέτηση προθεσμίας 10 ημερών για την έκδοση της άδειας από τις υπηρεσίες του ΥΠ.ΕΣ. (δηλαδή συνολικά 30 ημέρες).
 - ✓ Η θέσπιση των προθεσμιών διεκπεραίωσης των διαδικασιών έκδοσης και ανανέωσης αδειών ως αποκλειστικών.
- **Μεσοπρόθεσμα**, και με την προϋπόθεση σύστασης ειδικού φορέα μετανάστευσης, η άμεση, επιτόπου έκδοση των αδειών, εφόσον υποβάλλεται πλήρης φάκελος και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας.
- Ειδικά για την **μετάκληση αλλοδαπών για εξαρτημένη εργασία**, η δραστική απλούστευσή της με στόχο την σμίκρυνση του χρόνου διεκπεραίωσης της διαδικασίας που προηγείται της έγκρισης της μετάκλησης και έκδοσης της άδειας διαμονής, σε 3 μήνες και η κίνηση της διαδικασίας κάθε 4 μήνες και όχι σε ετήσια βάση (κάθε Ιούνιο) όπως ισχύει σήμερα. Η Επιτροπή δεν μπορεί να υπεισέλθει σε λεπτομέρειες για το πώς μπορεί να επιτευχθεί η σύντμηση του χρόνου διεκπεραίωσης της διαδικασίας, αλλά ενδεικτικά προτείνει τα εξής:
 - ✓ Κατάργηση της εμπλοκής στην διαδικασία των δήμων και των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και απευθείας υποβολή του αιτήματος στην Περιφέρεια, ενδεχομένως με την δυνατότητα υποβολής μέσω ΚΕΠ.
 - ✓ Συνεργασία της Περιφέρειας με τον ΟΑΕΔ και αποστολή εισήγησης στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.
 - ✓ Οριστικοποίηση του καταλόγου των εγκεκριμένων θέσεων από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και διαβίβασή του στα Ελληνικά προξενεία.
 - ✓ Δυνατότητα έγκρισης μετακλήσεων ειδικευμένου προσωπικού στις περιπτώσεις που ο εργοδότης έχει προεπιλέξει το προς μετάκληση άτομο, κατά παρέκκλιση του σταδίου αναζήτησης των αιτούμενων ειδικοτήτων από τα Ελληνικά προξενεία

Σε ότι αφορά τους **χρόνους ισχύος των αδειών** προτείνονται τα εξής:

- Η επιμήκυνση της διάρκειας των αδειών που ανανεώνονται από 2 σε 3 χρόνια.
- Η κατάργηση της προϋπόθεσης πιστοποιητικού ελληνομάθειας για την χορήγηση της άδειας διαμονής του επί μακρόν διαμένοντος, διάρκειας 5 χρόνων.

γ. Χρηματικά παράβολα και πρόστιμα

Σε ότι αφορά τα προβλεπόμενα **παράβολα και πρόστιμα**, η Επιτροπή προτείνει να επανεξετασθεί το ύψος τους, ιδιαίτερα των παραβόλων, με κριτήρια όχι μόνο δημοσιονομικά, αλλά και κοινωνικά προς την κατεύθυνση μείωσής τους ή και κατάργησης ορισμένων εξ' αυτών. Η επανεξέτασή τους πρέπει να λάβει υπόψη τις αντικειμενικά χαμηλές οικονομικές δυνατότητες της πλειοψηφίας των μεταναστών σε συνδυασμό με την εξυπηρέτηση των αναγκών δημοσίου συμφέροντος. Με βάση τα κριτήρια αυτά, προτείνονται, ιδιαίτερα, τα εξής:

- Για τις άδειες ανάπτυξης επενδυτικής δραστηριότητας, με δεδομένη την πολιτική της χώρας για την προσέλκυση ξένων επενδυτών:
 - ✓ Κατάργηση του παραβόλου των 450 € για την έκδοση και ανανέωση της άδειας διαμονής.
 - ✓ Κατάργηση της υποχρέωσης δήλωσης αλλαγής στοιχείων και του αντίστοιχου προστίμου καθώς και του προστίμου για καθυστέρηση ανανέωσης της άδειας διαμονής, με δεδομένη την πολιτική της χώρας για την προσέλκυση ξένων επενδυτών.
- Για όλες τις άλλες κατηγορίες αδειών: η
 - ✓ Διατήρηση του παραβόλου της αρχικής άδειας στο σημερινό ύψος του(900-150€ σήμερα ανάλογα με την κατηγορία άδειας) και μείωση του παραβόλου ανανέωσης της άδειας στο ήμισυ του παραβόλου της αντίστοιχης αρχικής άδειας (εξαιρουμένων όπως και σήμερα των αδειών για ανηλίκους και των αδειών για τα θύματα εμπορίας, για τις οποίες δεν απαιτείται παράβολο).
 - ✓ Μείωση του προστίμου για παραβίαση της υποχρέωσης δήλωσης αλλαγής των προσωπικών στοιχείων από 250 €, ή 500 € σε περίπτωση υποτροπής , σε 50 €. Υποβολή της δήλωσης μόνον στην υπηρεσία έκδοσης της άδειας και κοινοποίηση στις αστυνομικές αρχές από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας.

Σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σκόπιμο να υπολογισθεί και να παρακολουθείται το κόστος έκδοσης των αδειών και να επανεξετασθεί η πολιτική καθορισμού του ύψους των παραβόλων και προστίμων σε ότι αφορά τους επιδιωκόμενους στόχους (δημοσιονομικό όφελος, ανταποδοτικότητα παρεχομένων υπηρεσιών, κλπ.)

3.3.4 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η οποιαδήποτε θεσμική και λειτουργική παρέμβαση θα πρέπει να υποστηριχθεί από την απαραίτητη πληροφορική υποδομή. Η Επιτροπή δεν είναι δυνατόν να υπεισέλθει σε τεχνικές λεπτομέρειες σχεδιασμού, μπορεί όμως να διατυπώσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις της πληροφορικής υποδομής, οι οποίες θα συμβάλουν μεσοπρόθεσμα στην απλούστευση των διαδικασιών. Σε αυτό το πλαίσιο, η πληροφορική υποδομή θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από:

- Πανελλαδική ηλεκτρονική διασύνδεση των σημείων υποδοχής και έκδοσης της άδειας. Το σύστημα θα πρέπει να χρησιμοποιεί τις τεχνολογίες του Διαδικτύου ώστε η εξάπλωση του συστήματος να είναι γρήγορη και χωρίς ειδικές απαιτήσεις υποστήριξης.
- Τεχνολογική ευελιξία υποδομής, έτσι ώστε να υποστηρίζεται η λειτουργία διαφόρων φορέων του δημοσίου, με διαφορετικές τεχνολογικές πλατφόρμες και διαφορετική πληροφορική ωριμότητα.
- Επιχειρησιακή ευελιξία υποδομής και εφαρμογών, έτσι ώστε να υποστηρίζονται άμεσα οι τυχόν τροποποιήσεις του θεσμικού πλαισίου και οι συνακόλουθες οργανωτικές και λειτουργικές αλλαγές.
- Δημιουργία ενιαίου ηλεκτρονικού μητρώου των μεταναστών, ώστε να είναι δυνατός ο πλήρης έλεγχος του κύκλου των αιτημάτων και ιστορικότητα, έτσι ώστε να παρακολουθείται ο μετανάστης κατά τις διάφορες περιόδους της παραμονής του στη χώρα.
- Πλήρη λειτουργικότητα ροής εργασίας (workflow), ώστε να υποστηρίζονται όλα τα στάδια της διαδικασίας, και να συλλειτουργεί με άλλες υφιστάμενες υποδομές.
- Συλλειτουργία με μηχανισμούς πληροφόρησης (μέσω διαδικτυακών πυλών, κινητών τηλεφώνων, τηλεφωνικών κέντρων εξυπηρέτησης, κλπ), ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να παρακολουθούν την πορεία των αιτημάτων τους.

Παράλληλα, για το υφιστάμενο πληροφοριακό σύστημα η Επιτροπή προτείνει τα εξής:

Για την βελτίωση της **πληροφορικής υποδομής:**

- Την άμεση επέκταση του πληροφοριακού συστήματος και στους υπόλοιπους Δήμους της χώρας, με προτεραιότητα σε εκείνους με μεγάλο φόρτο μεταναστών όπως π.χ. τον Δήμο Σαλαμίνας. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει προηγουμένως να έχουν επιλυθεί τα ζητήματα εξοπλισμού των Δήμων και της τηλεπικοινωνιακής υποδομής.
- Την ενεργοποίηση της on-line σύνδεσης μεταξύ Δήμων και Περιφερειών, η οποία θα επιτύχει:
 - α. Την δυνατότητα παρακολούθησης των αιτημάτων των μεταναστών μέσω του συστήματος, πράγμα που θα αποφορτίσει τα γραφεία των Περιφερειών.
 - β. Την μείωση της - ηλεκτρονικής - επανεισαγωγής των στοιχείων.
 - γ. Την δυνατότητα αμφίδρομης πληροφόρησης της Περιφέρειας και των Δήμων/ΚΕΠ, πράγμα ιδιαίτερα κρίσιμο σε περιπτώσεις όπου τα στοιχεία του φακέλου είναι ελλιπή.

Για την βελτίωση της **πληροφόρησης:**

- Την ενεργοποίηση της δια-περιφερειακής πληροφόρησης, όπου η κάθε Περιφέρεια θα έχει πρόσβαση στα στοιχεία των άλλων Περιφερειών. Αυτό είναι άμεσα εφικτό, καθώς οι σχεδιαστές του συστήματος τόνισαν ότι η μη

επικοινωνία μεταξύ των Περιφερειών αποτελεί πολιτική χρήση του πληροφοριακού συστήματος, και όχι σχεδιαστικό περιορισμό. Η πρόταση αυτή, πέραν των άλλων πλεονεκτημάτων της, θα υλοποιήσει πρακτικά και το ενιαίο μητρώο των μεταναστών (υπό την αίρεση της αποτελεσματικής ταυτοποίησής των, όπως π.χ. με βιομετρικά στοιχεία).

- Την βελτίωση της ευελιξίας και της χρηστικότητας του συστήματος αναφορών και πληροφόρησης, με την παροχή δυνατότητας δημιουργίας αναφορών από τους ίδιους τους χρήστες του πληροφοριακού συστήματος.
- Την σύνδεση του συστήματος με το διαδίκτυο για την άμεση πληροφόρηση των μεταναστών για τις υποθέσεις τους, μέσω της δημιουργίας ειδικής δικτυακής πύλης για τον τομέα της μετανάστευσης, με πληροφοριακό υλικό και δυνατότητα κεντρικής παρακολούθησης της πορείας των υποθέσεων.
- Την παροχή πληροφόρησης για την πορεία της αίτησης μέσω μηνυμάτων SMS κινητών τηλεφώνων.
- Την δυνατότητα ενημέρωσης και μέσω αυτόματου τηλεφωνικού συστήματος για την εξέλιξη της άδειας διαμονής, στο πρότυπο της εκκαθάρισης της φορολογικής δήλωσης. Ο ενδιαφερόμενος να μπορεί να πληκτρολογεί τον μοναδικό κωδικό του και να λαμβάνει τυποποιημένη απάντηση.
- Την αυτόματη αποστολή, μέσω του πληροφοριακού συστήματος, επιστολής που να πληροφορεί τον ενδιαφερόμενο για τον αναμενόμενο χρόνο απάντησης και τους γενικούς λόγους ενδεχόμενης καθυστέρησης.

Για την βελτίωση της **λειτουργικότητας** και **αποτελεσματικότητας**:

- Την διερεύνηση της δυνατότητας ταυτοποίησης των στοιχείων των μεταναστών με βιομετρικά στοιχεία, σε αρμονία με τις αντίστοιχες πρόνοιες της συνθήκης Schengen.
- Την επιτάχυνση της διασύνδεσης του συστήματος με άλλα συστήματα του Δημοσίου Τομέα, όπως π.χ. του ΙΚΑ.

3.3.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η απαραίτητη επάρκεια και σαφήνεια της πληροφόρησης, μπορεί να ενισχυθεί με τις εξής κατηγορίες μέτρων:

α. Μέτρα Έντυπης Πληροφόρησης

- Αντικατάσταση του κοινού εντύπου αίτησης με ξεχωριστά έντυπα για κάθε κατηγορία άδειας ή για ομοειδείς κατηγορίες άδειας.
- Πρόβλεψη στο έντυπο της αίτησης σημείων ελέγχου (check list) της πληρότητας του φακέλου σε ότι αφορά τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στο στάδιο της κατάθεσης της αίτησης, και παραλαβή από τον ενδιαφερόμενο αντιγράφου της αίτησης που έχει καταθέσει.
- Έντυπα με απλουστευμένες οδηγίες για κάθε τύπο άδειας, όπου θα ενσωματώνονται οι ισχύουσες θεσμικές ρυθμίσεις, υπουργικές αποφάσεις και εγκύκλιοι.
- Διάθεση των οδηγιών στις κυριότερες γλώσσες των μεταναστών.
- Διάθεση του εντύπου της αίτησης σε διγλώσση μορφή για τις κυριότερες γλώσσες των μεταναστών: στην Ελληνική γλώσσα και, με μικρότερα στοιχεία, στην αντίστοιχη ξένη γλώσσα και επεξεργασία και διάθεση των οδηγιών συμπλήρωσης της αίτησης στις κυριότερες γλώσσες των μεταναστών.

β. Μέτρα Ηλεκτρονικής Πληροφόρησης

- Διάθεση όλου του έντυπου υλικού που προαναφέρθηκε από το διαδίκτυο στους ιστοτόπους όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών (Υπουργείο Εσωτερικών, Περιφέρειες, υπηρεσίες υποδοχής).
- Άμεση απευθείας κοινοποίηση από το Υπουργείο Εσωτερικών των εγκυκλίων, υπουργικών αποφάσεων και του έντυπου υλικού που προαναφέρθηκε στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, στο Forum των μεταναστών και στις οργανώσεις και εφημερίδες των μεταναστών.
- Την δημιουργία υπηρεσίας help desk προσβάσιμης από το διαδίκτυο και από δωρεάν τηλεφωνική γραμμή τύπου 800 για την εξυπηρέτηση των μεταναστών αλλά και του προσωπικού έκδοσης των αδειών διαμονής.

γ. Άλλα Μέτρα

- Ενίσχυση του προσωπικού των υπηρεσιών υποδοχής των ενδιαφερομένων με υπαλλήλους με γνώσεις γλωσσών των πολυπληθέστερων εθνοτήτων στις μεγαλύτερες τουλάχιστον υπηρεσίες υποδοχής (ήδη εφαρμόζεται με επιτυχία στις υπηρεσίες του Δήμου της Αθήνας).
- Άμεση ενημέρωση των υπηρεσιών των Περιφερειών και των Δήμων για νέες ρυθμίσεις και οδηγίες. Ειδικά για τους Δήμους ή τα Κ.Ε.Π., εφόσον δεν μεταφερθούν οι αρμοδιότητες στις υπηρεσίες της Περιφέρειας η ενημέρωσή τους από το Υπουργείο Εσωτερικών να γίνεται απευθείας, και όχι μέσω της Περιφέρειας.

4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ

Οι προτάσεις απλούστευσης για τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών διαμονής για τους αλλοδαπούς από χώρες εκτός Ε.Ε. συμβάλλουν σημαντικά στην βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους αλλοδαπούς, ενισχύουν την χρηστή διοίκηση και την διαφάνεια, και διευκολύνουν τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες στην διεκπεραίωση των καθηκόντων τους.

Οι προτάσεις απλούστευσης καλύπτουν 6 βασικές πτυχές του συστήματος έκδοσης των αδειών διαμονής:

- α. Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών.
- β. Την δομή, στελέχωση και λειτουργία των υπηρεσιών που διαχειρίζονται τις διαδικασίες έκδοσης αδειών.
- γ. Τα ειδικότερα στάδια, προϋποθέσεις, δικαιολογητικά και χρόνους έκδοσης και ισχύος έκδοσης των αδειών.
- δ. Τους χρόνους έκδοσης και ισχύος των αδειών, τα χρηματικά παράβολα και πρόστιμα.
- ε. Την αναγκαία ηλεκτρονική πληροφορική υποδομή.
- στ. Την πληροφόρηση των αλλοδαπών σε ότι αφορά την διαδικασία, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τις προϋποθέσεις.

Οι προτάσεις απλούστευσης συνοψίζονται ως εξής:

α. Θεσμικό πλαίσιο

Προτείνονται τα εξής:

- Η βεβαίωση κατάθεσης πλήρους αίτησης να επιτρέπει την έξοδο και επανείσοδο στην χώρα χωρίς προηγούμενη άδεια σε όλη την διάρκεια της ισχύος της,
- Η θεώρηση εισόδου να επέχει θέση άδειας διαμονής.
- Η ύπαρξη σύμβασης εργασίας να μην αποτελεί προϋπόθεση ανανέωσης της άδειας διαμονής για εξαρτημένη εργασία ή εργασία παροχής υπηρεσιών ή έργου.
- Η συγχώνευση των αδειών για εξαρτημένη εργασία και για παροχή υπηρεσιών ή έργου σε μία ενιαία άδεια.
- Η κωδικοποίηση της νομοθεσίας και η εφαρμογή των αρχών της καλής νομοθέτησης.

Για τα παιδιά αυτά που έχουν γεννηθεί, μεγαλώσει και παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα, η αυτοδίκαιη πολιτογράφησή τους στην ηλικία των 18 ετών, εφόσον το επιθυμούν, ή τουλάχιστον η χορήγηση άδειας διαμονής αόριστης διάρκειας.

Με τις προτάσεις αυτές, χωρίς να θίγονται οι βασικές αρχές του θεσμικού πλαισίου και οι στόχοι της εθνικής πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης, προκύπτουν τα εξής οφέλη:

- Βελτιώνεται το επίπεδο εξυπηρέτησης των μεταναστών και αντιμετωπίζονται βασικά προβλήματα, όπως π.χ. η αδυναμία ανανέωσης της άδειας διαμονής εάν ο αλλοδαπός τυχαίνει να είναι άνεργος κατά τον χρόνο ανανέωσης της άδειας.
- Αντιμετωπίζεται το κοινωνικό πρόβλημα των παιδιών που έχουν γεννηθεί, μεγαλώσει και παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα τα οποία αποτελούν την δεύτερη γενιά των μεταναστών και δεν έχουν δεσμούς με τις χώρες καταγωγής τους.

- Μειώνεται ο φόρτος εργασίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, και, με την κωδικοποίηση, βελτιώνεται, το επίπεδο ενημέρωσης του προσωπικού που διαχειρίζεται τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών, και διευκολύνεται και η παραγωγή πληροφοριακού υλικού για τους μετανάστες.

β. Δομή, στελέχωση και λειτουργία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων λειτουργίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών (Δήμοι και Υπηρεσίες Περιφερειών), ιδιαίτερα των υπηρεσιών υποδοχής όπου οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν την αίτηση και τα δικαιολογητικά για την έκδοση ή ανανέωση της άδειας διαμονής (Δήμοι), που αποτελούν βασικό παράγοντα δυσλειτουργίας των διαδικασιών έκδοσης αδειών, προτείνεται:

- **Ως άμεσο μέτρο** η ανάθεση των υπηρεσιών υποδοχής στα ΚΕΠ σε συνδυασμό με την στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών των Περιφερειών με το απαραίτητο μόνιμο προσωπικό. Με την επιλογή των ΚΕΠ ως υπηρεσιών υποδοχής προκύπτουν τα εξής οφέλη:
 - ✓ διατηρείται το πλεονέκτημα της τοπικής πρόσβασης,
 - ✓ εξασφαλίζεται ο απαραίτητος επαγγελματισμός και ποιότητα υπηρεσιών,
 - ✓ ενισχύεται η διαφάνεια,
 - ✓ αντιμετωπίζεται με τον αποτελεσματικό προέλεγχο το φαινόμενο των ελλείπων φακέλων που αποτελεί βασικό πρόβλημα στο ισχύον καθεστώς
- **Μεσοπρόθεσμα, σε χρονικό ορίζοντα 3-4 χρόνων**, η δυνατότητα δημιουργίας ειδικού φορέα μετανάστευσης με τοπικές υπηρεσίες υπαγόμενου στο ΥΠ.ΕΣ., εφόσον εξασφαλισθούν οι απαραίτητες υποδομές, οργάνωση, τεχνικά μέσα και στελέχωση του νέου φορέα, σε συνδυασμό με την λειτουργία των ΚΕΠ ως υπηρεσιών υποδοχής ιδιαίτερα για απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές με δυσκολίες πρόσβασης στις μονάδες του νέου φορέα. Με την επιλογή αυτή προκύπτουν τα εξής οφέλη:
 - ✓ εξασφαλίζεται η δυνατότητα άμεσης επί τόπου έκδοσης των αδειών διαμονής, στις περιπτώσεις που κατατίθεται πλήρης φάκελος δικαιολογητικών και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας,
 - ✓ ενοποιούνται τα στάδια υποδοχής των ενδιαφερομένων και κατάθεσης της αίτησης και έκδοσης της άδειας

Και με τις δύο επιλογές βελτιώνεται το επίπεδο εξυπηρέτησης των μεταναστών και μειώνεται ο φόρτος εργασίας των υπηρεσιών των Περιφερειών.

γ. Στάδια, προϋποθέσεις και δικαιολογητικά

Για την πλειοψηφία των τύπων αδειών που εξετάζει η ΚΕΑΔ σε ότι αφορά τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις και δικαιολογητικά, προτείνονται τα εξής:

- Να καταργηθεί το διαβιβαστικό έντυπο της αίτησης που υποβάλλεται και τα σχετικά στοιχεία να ενσωματωθούν στο έντυπο της αίτησης.
- Να καταργηθεί η απαίτηση προσκόμισης φωτοαντίγραφου όλων των σελίδων του διαβατηρίου ή των ταξιδιωτικών εγγράφων σε κάθε ανανέωση άδειας διαμονής ή το σχετικό έγγραφο να φωτοτυπείται και επικυρώνεται από την υπηρεσία υποβολής της αίτησης.
- Να καταργηθεί η απαίτηση προσκόμισης επικυρωμένου αντιγράφου της προηγούμενης άδειας διαμονής, εφόσον η άδεια διαμονής μπορεί είτε απλώς να

επιδειχθεί στην υπηρεσία υποβολής της αίτησης, είτε να φωτοτυπηθεί και επικυρωθεί από την υπηρεσία υποβολής της αίτησης.

- Να καταργηθεί η απαίτηση προσκόμισης αποδεικτικού εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων, ή, τουλάχιστον, η φορολογική ενημερότητα να ελέγχεται από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας σε σύνδεση on-line με το σύστημα TAXIS.
- Να ενσωματωθούν στο έντυπο της αίτησης, με την κατάλληλη προσαρμογή, οι υπεύθυνες δηλώσεις για θέματα που δεν καλύπτονται από το υπόδειγμα της αίτησης.

Με τις προτάσεις αυτές μειώνονται τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσουν οι μετανάστες αλλά και ο φόρτος εργασίας των υπηρεσιών που διαχειρίζονται τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών.

δ. Χρόνοι έκδοσης και ισχύος των αδειών, χρηματικά παράβολα και πρόστιμα

Σε ότι αφορά τους **χρόνους έκδοσης των αδειών** προτείνονται τα εξής:

- Ως **άμεσα μέτρα**, με την προϋπόθεση ανάθεσης των υπηρεσιών υποδοχής στα ΚΕΠ και εφόσον υποβάλλεται πλήρης φάκελος και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας, τα εξής:
 - ✓ Η μείωση της προθεσμίας έκδοσης των αδειών από 3 σε 1,5 μήνες.
 - ✓ Η μείωση της προθεσμίας έκδοσης των αδειών οικογενειακής επανένωσης από 11 μήνες σε 4 μήνες.
 - ✓ Η μείωση του χρόνου έγκρισης των μετακλήσεων για εξαρτημένη εργασία από 12 σε 3 μήνες.
 - ✓ Η θεσμοθέτηση εύλογων προθεσμιών για όλους τους τύπους αδειών, περιλαμβανομένων και αυτών που εκδίδονται από το ΥΠ.ΕΣ.
 - ✓ Ειδικά για την έκδοση της άδειας επενδυτικής δραστηριότητας η θεσμοθέτηση της προθεσμίας των 20 ημερών για την γνωμοδότηση του Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών και η θεσμοθέτηση προθεσμίας 10 ημερών για την έγκριση της άδειας από το ΥΠ.ΕΣ.
 - ✓ Η θέσπιση των προθεσμιών διεκπεραίωσης των διαδικασιών έκδοσης και ανανέωσης αδειών ως αποκλειστικών.
- **Μεσοπρόθεσμα**, και με την προϋπόθεση σύστασης ειδικού φορέα μετανάστευσης, η άμεση, επιτόπου έκδοση των αδειών, εφόσον υποβάλλεται πλήρης φάκελος και δεν απαιτείται ιδιαίτερη διερεύνηση από την υπηρεσία έκδοσης της άδειας.

Με τις προτάσεις αυτές αντιμετωπίζεται το πρόβλημα των καθυστερήσεων στην έκδοση των αδειών με προφανή οφέλη και για τους μετανάστες και για τις υπηρεσίες που διαχειρίζονται τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών.

Σε ότι αφορά τους **χρόνους ισχύος των αδειών** προτείνονται τα εξής:

- Η επιμήκυνση της διάρκειας των αδειών που ανανεώνονται από 2 σε 3 χρόνια.
- Η κατάργηση της προϋπόθεσης πιστοποιητικού ελληνομάθειας για την χορήγηση της άδειας διαμονής του επί μακρόν διαμένοντος, διάρκειας 5 χρόνων.

Σε ότι αφορά τα **παράβολα και πρόστιμα** προτείνεται η επανεξέταση του ύψους τους και ειδικότερα:

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ

- Για τις άδειες ανάπτυξης επενδυτικής δραστηριότητας, κατάργηση όλων των παραβόλων και προστίμων .
- Για όλους τους άλλους τύπους αδειών, διατήρηση του ισχύοντος ύψους του παραβόλου για την έκδοση της αρχικής άδειας, μείωση του παραβόλου για την ανανέωση της άδειας στο ήμισυ του παραβόλου της αντίστοιχης αρχικής άδειας, και μείωση του προστίμου για παραβίαση της υποχρέωσης δήλωσης αλλαγής των προσωπικών στοιχείων από 250 € ή 500 € σε περίπτωση υποτροπής , σε 50 €.

Με τις προτάσεις αυτές, εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον σε ότι αφορά την προσέλκυση επενδυτικής δραστηριότητας στην χώρα και λαμβάνονται υπόψη οι χαμηλές οικονομικές δυνατότητες της πλειοψηφίας των μεταναστών.

Οι παραπάνω προτάσεις συνοψίζονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

	Ισχύουσα κατάσταση	Προτάσεις
Χρόνοι έκδοσης των αδειών		
Άδειες επενδυτικής δραστηριότητας	20 ημέρες για το ΥΠ.ΟΙ.Ο., απροσδιόριστη η προθεσμία για το ΥΠ.ΕΣ.	20 ημέρες για το ΥΠ.ΟΙ.Ο., 10 ημέρες για το ΥΠ.ΕΣ
Άδειες οικογενειακής επανένωσης	11 μήνες	4 μήνες
Όλες οι άλλες άδειες που εκδίδονται από τις Περιφέρειες	3 μήνες	1,5 μήνες
Όλες οι άλλες άδειες που εκδίδονται από το ΥΠ.ΕΣ.	Απροσδιόριστη προθεσμία	1 μήνας
Εγκρίσεις μετάκλησης για εξαρτημένη εργασία	12 μήνες	3 μήνες
Χρόνοι ισχύος των αδειών (έτη)		
Ανανέωση αδειών	2 έτη	3 έτη
Προϋποθέσεις ισχύος των αδειών		
Άδειες επί μακρόν διαμένοντος	Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας	Καταργείται
Παράβολα έκδοσης αδειών (€)		
Άδειες επενδυτικής δραστηριότητας	450 € για αρχική άδεια και για ανανέωση	Καταργείται
Άδειες επί μακρόν διαμένοντος	900 € για αρχική άδεια και για ανανέωση	900 € για αρχική άδεια, 450 € για ανανέωση
Άδειες διαμονής για εξαρτημένη εργασία	300 € για αρχική άδεια και για ανανέωση	300 € για αρχική άδεια, 150 € για ανανέωση
Πρόστιμα (€)		
Άδειες επενδυτικής δραστηριότητας	50 € για καθυστέρηση ανανέωσης της άδειας, 250 € για παραβίαση της υποχρέωσης δήλωσης αλλαγής προσωπικών στοιχείων, και 500 € στην περίπτωση υποτροπής	Καταργούνται
Όλες οι άλλες άδειες	50 € για καθυστέρηση ανανέωσης της άδειας, 250 € για παραβίαση της υποχρέωσης δήλωσης αλλαγής προσωπικών στοιχείων και 500 € στην περίπτωση υποτροπής	50 € περιλαμβανομένης και της υποτροπής

ε. Ηλεκτρονική πληροφορική υποδομή

Για την βελτίωση της πληροφορικής υποστήριξης προτείνονται τα εξής:

Για την **πληροφορική υποδομή**:

- Η άμεση επέκταση και στους υπόλοιπους Δήμους της χώρας, με προτεραιότητα σε εκείνους με μεγάλο φόρτο μεταναστών. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει προηγουμένως να έχουν επιλυθεί τα ζητήματα εξοπλισμού των Δήμων και της τηλεπικοινωνιακής υποδομής.
- Η ενεργοποίηση της on-line σύνδεσης μεταξύ Δήμων και Περιφερειών.

Για την **πληροφόρηση**:

- Η ενεργοποίηση της δια-περιφερειακής πληροφόρησης, όπου η κάθε Περιφέρεια θα έχει πρόσβαση στα στοιχεία των άλλων Περιφερειών. Η πρόταση αυτή, πέραν των άλλων πλεονεκτημάτων της, θα υλοποιήσει πρακτικά και το ενιαίο μητρώο των μεταναστών (υπό την αίρεση της αποτελεσματικής ταυτοποίησης, π.χ. με βιομετρικά στοιχεία).
- Η βελτίωση του συστήματος αναφορών και πληροφόρησης.
- Η δυνατότητα ενημέρωσης και μέσω αυτόματου τηλεφωνικού συστήματος για την εξέλιξη της άδειας διαμονής, στο πρότυπο της εκκαθάρισης της φορολογικής δήλωσης. Ο ενδιαφερόμενος να μπορεί να πληκτρολογεί τον μοναδικό κωδικό του και να λαμβάνει τυποποιημένη απάντηση.
- Η αυτόματη αποστολή, μέσω του πληροφορικού συστήματος, επιστολής που να πληροφορεί τον ενδιαφερόμενο για τον αναμενόμενο χρόνο απάντησης και τους γενικούς λόγους ενδεχόμενης καθυστέρησης.
- Η δημιουργία ειδικής δικτυακής πύλης για τον τομέα της μετανάστευσης με πληροφοριακό υλικό και δυνατότητα κεντρικής παρακολούθησης της πορείας των υποθέσεων.

Για την **λειτουργικότητα** και την **αποτελεσματικότητα**:

- Η διερεύνηση της δυνατότητας ταυτοποίησης των στοιχείων των μεταναστών με βιομετρικά στοιχεία, σε αρμονία με τις αντίστοιχες πρόνοιες της συνθήκης Schengen.
- Η επιτάχυνση της διασύνδεσης του συστήματος με άλλα συστήματα του Δημοσίου Τομέα, όπως π.χ. του ΙΚΑ.

Τέλος σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, το νέο σχεδιαζόμενο σύστημα θα πρέπει να εφαρμοστεί στο σύνολο των Δήμων και των Περιφερειών της χώρας.

στ. Πληροφόρηση

Για την βελτίωση της πληροφόρησης των μεταναστών, αλλά και του προσωπικού των υπηρεσιών που διαχειρίζονται τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών, προτείνονται τα εξής:

- Η αντικατάσταση της κοινής αίτησης με αιτήσεις για κάθε άδεια ή για ομοειδείς κατηγορίες άδειας και την διάθεση της αίτησης σε Ελληνική και ξενόγλωσση μορφή για τις κυριότερες γλώσσες των μεταναστών.
- Η παραγωγή και διάθεση πληροφοριακού υλικού σε Ελληνική και ξενόγλωσση μορφή (για τις κυριότερες γλώσσες των μεταναστών) με εύληπτες οδηγίες για κάθε μια από τις κατηγορίες άδειας διαμονής (προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας, διαδικασία έκδοσης, απαιτούμενα δικαιολογητικά, χρόνοι

διεκπεραίωσης της διαδικασίας, υποχρεώσεις και δικαιώματα, κλπ) και διάθεση του επίσης σε Ελληνική και ξενόγλωσση μορφή.

- Η διάθεση όλου του σχετικού πληροφοριακού υλικού από το διαδίκτυο μέσω της προτεινόμενης ανωτέρω ειδικής δικτυακής πύλης για τον τομέα της μετανάστευσης.
- Η δημιουργία υπηρεσίας help desk προσβάσιμης από το διαδίκτυο και με δωρεάν τηλεφωνική γραμμή τύπου 800 για την εξυπηρέτηση των μεταναστών αλλά και του προσωπικού έκδοσης των αδειών διαμονής.
- Η ενίσχυση των μεγαλύτερων υπηρεσιών υποδοχής με ξενόγλωσσο προσωπικό.

Με τις προτάσεις αυτές αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά το έλλειμμα πληροφόρησης των μεταναστών με προφανή σημαντικά οφέλη για τους μετανάστες και για τις υπηρεσίες που διαχειρίζονται τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι προτάσεις της Επιτροπής αποτελούν ένα συνολικό πλαίσιο απλούστευσεων και βελτιώσεων των διαδικασιών έκδοσης αδειών διαμονής για τους αλλοδαπούς. Το πλαίσιο αυτό, όπως έχει προαναφερθεί, δεν θίγει τις βασικές αρχές της εθνικής πολιτικής για τον τομέα της μετανάστευσης αλλά υποστηρίζει τους στόχους αυτής. Η ολοκληρωμένη εφαρμογή του πλαισίου, θα αποφέρει σημαντικά οφέλη:

- Πρώτον, σε ότι αφορά το επίπεδο εξυπηρέτησης των μεταναστών και την ποιότητα ζωής τους στην Ελλάδα. Θα διευκολύνει την κοινωνική τους ένταξη, και την αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων ιδιαίτερα κρίσιμων για τις μελλοντικές εξελίξεις σε ότι αφορά την ενσωμάτωση των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, όπως είναι το ζήτημα της δεύτερης γενιάς των μεταναστών - των παιδιών που έχουν γεννηθεί, μεγαλώσει και παρακολουθήσει το σχολείο στην Ελλάδα.
- Δεύτερον, σε ότι αφορά την λειτουργικότητα του όλου συστήματος χορήγησης των αδειών διαμονής και την μείωση του φόρτου εργασίας και του αντίστοιχου κόστους των υπηρεσιών οι οποίες διαχειρίζονται τις διαδικασίες έκδοσης των αδειών.

Υπογραμμίζεται ιδιαίτερα η σημασία εφαρμογής των προτάσεων της Επιτροπής με ολοκληρωμένο τρόπο. Οι πτυχές του συστήματος χορήγησης αδειών που καλύπτει η Έκθεση (θεσμικό πλαίσιο, δομή, στελέχωση και λειτουργία των υπηρεσιών, στάδια, προϋποθέσεις, δικαιολογητικά και χρόνοι έκδοσης και ισχύος των αδειών, παράβολα και πρόστιμα, ηλεκτρονική πληροφορική υποδομή, πληροφόρηση των ενδιαφερομένων) βρίσκονται σε στενή αλληλεξάρτηση και η βελτίωση κάθε τομέα προϋποθέτει τις απαραίτητες βελτιώσεις και στους υπόλοιπους τομείς. Ειδικότερα:

- Η Επιτροπή θεωρεί ως θέμα κομβικής σημασίας για την βελτίωση της λειτουργικότητας του συστήματος, την αναδιοργάνωση και βελτίωση του στελεχιακού δυναμικού των εμπλεκόμενων σήμερα υπηρεσιών (για την οποία προτείνει ως άμεσο μέτρο την μεταφορά των υπηρεσιών υποδοχής στα ΚΕΠ και μεσοπρόθεσμα την ανάληψη του συνόλου των αρμοδιοτήτων χορήγησης των αδειών από ειδικό φορέα υπαγόμενο στο ΥΠ.ΕΣ. με τοπικές υπηρεσίες), σε συνδυασμό με την αναβάθμιση της ηλεκτρονικής υποδομής πληροφορικής και με την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας πληροφόρησης προς τους ενδιαφερόμενους.
- Η συνδυασμένη αναδιοργάνωση και βελτίωση του στελεχιακού δυναμικού των υπηρεσιών, η αναβάθμιση της πληροφορικής υποδομής και της διαθέσιμης πληροφόρησης, θα επιτρέψουν την μείωση των υπερβολικών χρόνων που απαιτούνται σήμερα για την έκδοση των αδειών στα εύλογα μεγέθη που προτείνονται από την Επιτροπή (1-2 μήνες, ή και επί τόπου εφόσον λειτουργήσει ο προτεινόμενος ειδικός φορέας).
- Παράλληλα, οι προτάσεις αύξησης του χρόνου ισχύος των αδειών και η διευκόλυνση για την έκδοση της άδειας του επί μακρόν διαμένοντος (διάρκειας 5 ετών) θα μειώσουν τον φόρτο των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, και, σε συνδυασμό με τα μέτρα αναδιοργάνωσης και αναβάθμισης της πληροφορικής υποδομής και της πληροφόρησης, θα μειώσουν τις ανάγκες στελέχωσης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και θα επιτρέψει την στελέχωσή τους με το κατάλληλο προσωπικό.
- Προς την ίδια κατεύθυνση θα συμβάλλουν και οι προτάσεις απλούστευσης που αφορούν τις προτεινόμενες βελτιώσεις στο θεσμικό πλαίσιο και την κατάργηση δικαιολογητικών.

Η ακριβής ποσοτική εκτίμηση των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή των προτάσεων της επιτροπής δεν είναι δυνατή στο πλαίσιο της παρούσας Έκθεσης. Εκτιμάται όμως ότι η επιμήκυνση του χρόνου ισχύος των αδειών, σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα μέτρα που προτείνονται, θα μπορούσε να μειώσει κατά το ήμισυ τον φόρτο εργασίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και το αντίστοιχο κόστος των διαδικασιών χορήγησης των αδειών διαμονής και γενικότερα να καταστήσει αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη τη διαχείριση του τομέα της μετανάστευσης.

Ο Πρόεδρος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΔΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ΥΠ.ΕΣ.

Τα Μέλη

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Προϊσταμένη Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών, Γ.Γ.Δ.Δ & Η.Δ. / ΥΠ.ΕΣ.

ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΜΠΗ

Προϊσταμένη Διεύθυνσης Απλούστευσης Διαδικασιών και Παραγωγικότητας, Γ.Γ.Δ.Δ. & Η.Δ. / ΥΠ.ΕΣ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΓΚΙΚΑΣ

Υποδιευθυντής Περιφερειακού Ελεγκτικού Κέντρου Αθηνών, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΛΙΚΙΩΤΗΣ

Προϊστάμενος Διεύθυνσης Οργάνωσης, Υπουργείο Ανάπτυξης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Προϊστάμενος Διεύθυνσης Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε, Γ.Γ Δημοσίων Έργων

ΤΑΤΙΑΝΗ ΑΝΑΔΙΩΤΟΥ

Προϊσταμένη Διεύθυνσης, Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

ΒΙΟΛΕΤΤΑ ΑΝΔΡΙΤΣΟΥ

Επιθεωρητής – Ελεγκτής, Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

ΜΑΡΙΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Ειδικός Επιστήμονας, Ανεξάρτητη Αρχή, Συνήγορος του Πολίτη

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΙΩΛΟΣ

Δικηγόρος παρ Αρείω Πάγω, Διδάκτωρ Νομικής

ΛΗΔΑ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ

Συντονίστρια Δικτύου Κρατικών και Θεσμικών Φορέων του ΣΕΒ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ**

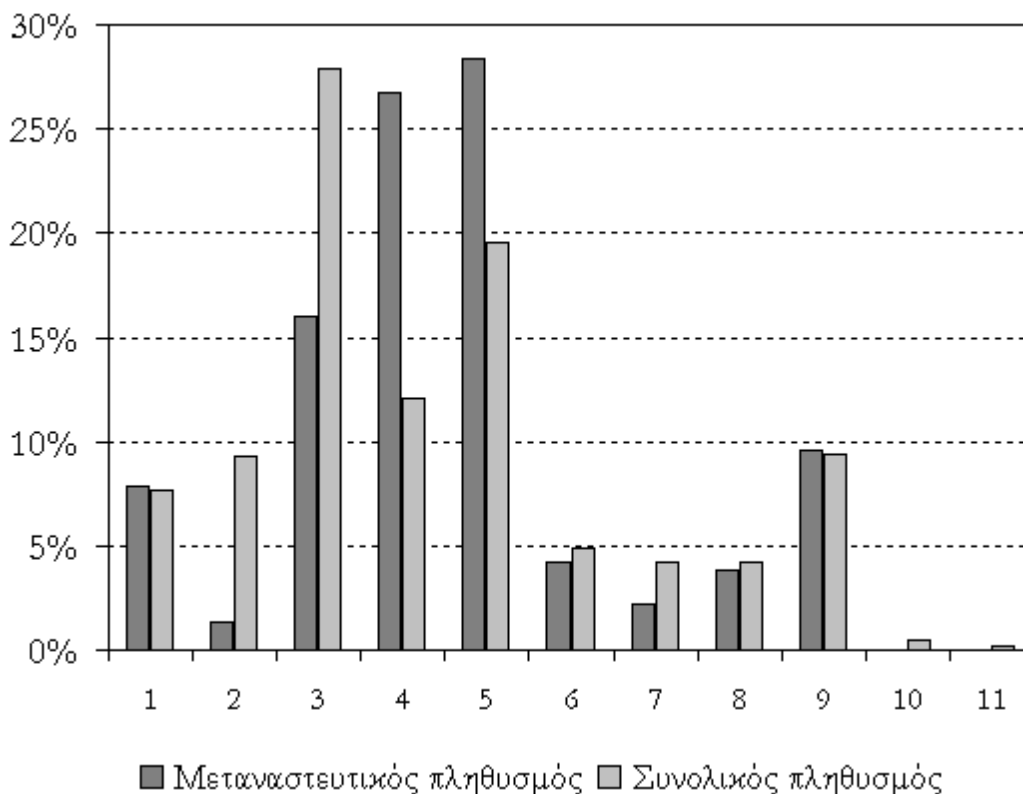
ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ⁴

Χώρα προέλευσης	Απογραφή 2001 (περιλαμβάνεται και η παράνομη μετανάστευση)		Άδειες διαμονής σε ισχύ, Οκτώβριος 2007 (δεν περιλαμβάνονται οι ομογενείς από Αλβανία)	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%
Αλβανία	438.036	57,49%	303.225	62,97%
Βουλγαρία*	35.104	4,60%	27.181	5,64%
Γεωργία	22.875	3,00%	12.990	2,69%
Ρουμανία*	21.994	2,88%	15.884	3,29%
ΗΠΑ	18.140	2,38%	0	0
Ρωσία	17.535	2,30%	10.704	2,22%
Κύπρος	17.426	2,28%	0	0
Ουκρανία	13.616	1,78%	19.005	3,94%
Μ. Βρετανία	13.196	1,73%	0	0
Πολωνία	12.831	1,68%	0	0
Γερμανία	11.806	1,54%	0	0
Πακιστάν	11.130	1,46%	12.126	2,51%
Αυστραλία	8.767	1,15%	0	0
Τουρκία	7.881	103%	1.005	0,20%
Αίγυπτος	7.448	0,97%	10.356	2,15%
Ινδία	7.216	0,94%	9.104	1,89%
Φιλιππίνες	6.478	0,85%	6.644	1,37%
Ιταλία	5.825	0,76%	0	0
Μολδαβία	5.718	0,75%	9.906	2,05%
Συρία	5.552	0,72%	5.907	1,22%
Μπαγκλαντές	4.854	0,63%	4.682	0,97%
Άλλες χώρες	68.385	8,97%	32.782	6,8%
Σύνολο	761.813	100.00	481.501	100.00%

* Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2007.

⁴ Πηγές: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος, ΥΠ.ΕΣ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ⁵

1. Δεν πήγε σχολείο
2. Δεν τελείωσε το δημοτικό
3. Απολυτήριο Δημοτικού
4. Απολυτήριο Γυμνασίου
5. Απολυτήριο Λυκείου
6. Πτυχίο ΤΕΛ, ΤΕΣ, Πολυκλαδικού Λυκείου
7. Πτυχίο ΙΕΚ ή Ανώτερης Σχολής
8. Πτυχίο ΤΕΙ, ΚΑΤΕΕ
9. Πτυχίο ΑΕΙ, Ανώτατες Στρατιωτικές Σχολές
10. Μεταπτυχιακό
11. Διδακτορικό

⁵ Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος, Επεξεργασία: Ζωγραφάκης, Κόντης και Μητράκος, Οι Οικονομικές Επιπτώσεις της Απασχόλησης των Μεταναστών στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, 2007.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.

ΒΑΣΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

1. ΒΑΣΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. **N. 1975/1991** «Είσοδος - έξοδος, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων και άλλες διατάξεις.»
2. **Π.Δ. 189/1998** «Προϋποθέσεις και διαδικασία παροχής άδειας εργασίας ή άλλης βοήθειας για επαγγελματική αποκατάσταση των αναγνωρισμένων από την πολιτεία ως προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των προσωρινά διαμενόντων για λόγους ανθρωπιστικούς.»
3. **N. 2910/2001** «Είσοδος και παραμονή Αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της Ελληνικής Ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις.»
4. **N. 3013/2002** «Συμπλήρωση και τροποποίηση διατάξεων του Ν. 2910/2001.»
5. **N. 3386/2005** «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια.»
6. **Π.Δ. 131/2006** «Εναρμόνιση της Ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης.»
7. **Π.Δ. 150/2006** «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2003/109/ΕΚ της 25ης Νοεμβρίου 2003 σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες.»
8. **N. 3536/2007** «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.»
9. **Π.Δ. 106/2007** «Ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στην Ελληνική Επικράτεια των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους.»

2. ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

A. Άδεια διαμονής για εργασία

- A.1 Εξηρητημένη εργασία ή παροχή υπηρεσιών
- A.2 Εποχιακή εργασία
- A.3 Στελέχη εταιριών
- A.4 Προσωρινή μετακίνηση για παροχή υπηρεσίας
- A.5 Αθλητές –Προπονητές
- A.6 Μέλη καλλιτεχνικών συγκροτημάτων
- A.7 Πνευματικοί δημιουργοί
- A.8 Μέλη ξένων αρχαιολογικών σχολών

B Άδεια διαμονής για ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα:

- B.1 Ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα
- B.2 Ανάπτυξη επενδυτικής δραστηριότητας

Γ. Άδεια διαμονής για ειδικούς λόγους:

- Γ1. Σπουδές
- Γ2. Επαγγελματική κατάρτιση
- Γ3. Υπότροφοι – Ειδικά προγράμματα
- Γ4. Σπουδές σε στρατιωτικές σχολές
- Γ5. Απόκτηση ιατρικής ειδικότητας
- Γ6. Οικονομικά ανεξάρτητα άτομα
- Γ7. Ενήλικα τέκνα διπλωματικών υπαλλήλων
- Γ8. Υπηρετικό προσωπικό διπλωματικών αποστολών
- Γ9. Ανταποκριτές ξένου τύπου
- Γ10. Λειτουργοί γνωστών θρησκειών
- Γ11. Αθωνιάδα Σχολή
- Γ12. Σπουδή, γνωριμία και άσκηση του μοναχικού βίου
- Γ13. Αρχηγοί οργανωμένων ομάδων τουρισμού
- Γ14. Ερευνητές

Δ. Άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους

- Δ1. Ανθρωπιστικοί
- Δ2. Δημόσιο Συμφέρον
- Δ3. Θύματα εμπορίας

E. Άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση

- E1. Μέλη οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας
- E2. Αυτοτελής άδεια διαμονής μελών οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας
- E3. Μέλη οικογένειας Έλληνα ή πολίτη E.E.

Στ. Άδεια διαμονής αόριστης διάρκειας

Z. Άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος